

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΣ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1949

ΑΡΙΘ. 1

ΠΡΟΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩ, ΝΕΩ, ΕΤΕΙ

"Όταν προπέμνη κανείς ένα χρόνον και υποδέχεται άλλον, πρέπει να λαμβάνη υπ' όψιν μερικά πράγματα και να αποκρυσταλλώνη μερι-

τιμος είναι ο καιρός! Μερικοί μετρούν τον καιρόν με τὰ ἄστρα και μερικοί με τὰς ὥρας." Ίσως θὰ ἔπρεπεν ἡμεῖς νὰ τὸν μετροῦμεν και με τὰ δύο μέσα. Ὁ καιρός, ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ἐννοιαν, εἶνε ἀπειρος και, ἐν τούτοις, ἐδόθη ἡ



Ὁ ἅγιος Βασίλειος τῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως.

Ἐκ τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

κάς σκέψεις. Ἡ σειρά τῶν ἀκολουθῶν σκέψεων ἡμποροῦν, νομίζω, νὰ μᾶς ὀδηγήσουν κατὰ τοὺς δώδεκα μῆνας τοῦ νέου ἔτους εἰς μίαν ζωὴν καλυτέραν και εἰς διανοητικούς ὀρίζοντας εὐρυτέρους.

1. Ἡ ἀξία τοῦ καιροῦ. Πόσον πολὺ-

ῶρα εἰς ἡμᾶς διὰ νὰ ἐκπληρώσωμεν δι' αὐτῆς πολλὰ ἀνώτερα πράγματα. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ὀνειροπολῶμεν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ παραμελῶμεν τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ὀνειρῶν μας· δὲν πρέπει ὅμως και νὰ ἀπορροφώμεθα εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῶν πολλῶν σκέ-

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

† *Επισκόπου Νύσσης Γερμανού* Προόψεις επί τῷ νέῳ ἔτει.—† *Μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης Παντελεήμονος* Μνημόσυνον.—*Π. Ν. Τρεμπέλα* Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀρχαὶ καὶ πρόοδοι τῆς λειτουργικῆς κινήσεως.—*Ανδρέου Ν. Νομικοῦ* Ἱερῶν κειμηλίων δεινοπαθήματα.—*Παρατηρήσεων Στέλλης*: Ἐπί τῷ νέῳ ἔτει.—«Εἰρήνην τὴν ἐμὴν».—Ἐπί τέλους!—*Βιβλιοκρισία*: Ἡ Ἐκατονταετηρὶς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ *Δημ. Α. Πετρακάκου*.—Χρονικά.

φεῶν μας καὶ νὰ ἀφήνωμεν κάθε ἀνάπαυσιν καὶ ἀναψυχὴν, τὴν ὁποῖαν ὁ νοῦς καὶ τὸ σῶμά μας ἀπαιτοῦν διὰ νὰ ἀνανεώσουν τὰς δυνάμεις τῶν. Πρέπει δηλαδὴ νὰ ἐνθυμούμεθα πάντοτε, ὅτι ὁ καιρὸς εἶνε ἐν δῶρον τοῦ Θεοῦ—τόσον ἡ ὥρα ὅσον καὶ τὸ παντοτεινόν.

2. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐγκαρτερήσεως. Ἡ ἐγκαρτέρησις, ἡ ἐμμονή, φέρει μίαν διαρκούσαν ἐπιτυχίαν καὶ μὲ αὐτὴν φέρει καὶ μίαν ἐνδυνάμωσιν τοῦ χαρακτήρος. Κἄπως εὐκολον εἶνε νὰ προχωρῇ κανεὶς πρὸς τὰ ἐμπρὸς ὅταν τὰ πάντα γύρω εἶναι εὐκόλα· ἀλλὰ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐμμένωμεν πιστῶς εἰς τὰς πεποιθήσεις μας καὶ εἰς τὰς ἐπιθυμίας μας καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ ἐπιτυχία δὲν δεικνύη σημεῖα. Μὲ τὸν Θεὸν ὅλα τὰ πράγματα εἶνε δυνατὰ καὶ κάποτε ὀρισμένως θὰ ἴδωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καρτερικότητός μας.

3. Ἡ ἀπὸ τῆς ἐργασίας εὐχαρίστησις. Βεβαίως ὑπάρχει εὐχαρίστησις—μεγάλῃ εὐχαρίστησις—εἰς τὴν ἐργασίαν! Εἶνε ἀρκετὰ εὐκολον νὰ κατακρίνωμεν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐργασίας καὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ ξεφεύγωμεν ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποῖαν φέρει ἡ οἰκτικὴ ἀπασχόλησις, ἡ ἡ γραφικὴ ὑπηρεσία, ἡ ἡ ὀκτώωρος ἐργασία εἰς τὸ ἐργοστάσιον, ἡ ἡ γεωργικὴ ἐργασία, ἡ τὸ ἄμελγμα τῶν ἀγελάδων κ.τ.λ. Ἄλλὰ ποῦ ποτε εἶδεν ἕνα ὀκνηρὸν ἄνθρωπον νὰ εἶνε εὐτυχισμένος; Θὰ ἔπρεπεν ὅθεν νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες διότι ἔχομεν κάποιαν ἐργασίαν νὰ κάμνωμεν. Καὶ ἐὰν ἀκόμη μᾶς φαίνεται ὅτι ἡ ἐργασία πού ἔχομεν τώρα δὲν εἶνε ἡ κατάλληλος δι' ἡμᾶς, καὶ πάλιν πρέπει νὰ τὴν κάμνωμεν μὲ ὀλην μας τὴν διάθεσιν, προσευχόμενοι ἐκ παραλλήλου διὰ τὴν καλυτέρευσιν αὐτῆς ἢ διὰ τὴν ἐξεύρεσιν ἄλλης, καλλιτέρας.

4. Ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς ἀπλότητος ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ εἰς ὁποιανδήποτε ζωὴν μίαν ἀληθινὴν, μίαν πραγματικὴν εὐμορφίαν. Θὰ προετιμῶμεν κατὰ ταῦτα νὰ ἀναπτύξωμεν μίαν ζωὴν εὐχαριστήσεων πού εἶνε κατάλληλοι δι' ἡμᾶς καὶ πολὺ ἀπλαῖ· θὰ προετιμῶμεν νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἄλλους τὴν ἀπλὴν φιλοξενίαν καὶ τὴν θερμότητα τῆς ἀγάπης χωρὶς νὰ ἔχομεν ἀνάγκην νὰ καταφεύγωμεν εἰς ἐπισήμους διασκεδάσεις καὶ μεγαλεῖα κουραστικά·

θὰ προετιμῶμεν νὰ περιορίσωμεν ἀκόμη περισσότερο τὰ περιττὰ ἔξοδα διὰ νὰ ἀγοράζωμεν πράγματα διαρκούσης ἀξίας. Μὲ ἄλλας λέξεις θὰ ἔπρεπε νὰ θέλωμεν νὰ κάμνωμεν τὸν ἐσωτερικὸν πυρῆνα τῆς ζωῆς μας νὰ λάμπῃ τόσον λαμπερά, ὥστε νὰ μὴ ἔχομεν ἀνάγκην νὰ καταφεύγωμεν εἰς πολυτελεῖς παγίδας.

5. Ἡ ἀξία τοῦ χαρακτήρος εἶνε βαθειὰ εἰς τὴν ψυχὴν, κατάψυχα, ὅπως λέγει ὁ λαὸς μας. Ἡ προσωπικότης δὲν εἰσέρχεται βαθύτερα ἀπὸ ὅ,τι εἰσέρχεται ὁ νοῦς. Κατὰ τὸν νέον αὐτὸν χρόνον, κατὰ τὸ 1949, θὰ ἔπρεπε νὰ εὐρωμεν καιρὸν διὰ νὰ ἐγκύψωμεν εἰς τὰ στοιχεῖα τοῦ χαρακτήρος—εἰς τὴν δύναμιν τοῦ σκοποῦ, εἰς τὴν τιμιότητα, εἰς τὸ θάρρος, εἰς τὴν πίστιν. Καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχομεν ὑπ' ὄψει, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τὰ συνδέει μαζὺ ἡ συγκολλητικὴ δύναμις τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως. Εἶνε δὲ γνωστὸν, ὅτι ἡ πραγματικὴ δύναμις τοῦ χαρακτήρος καὶ ἡ συνακολουθοῦσα πνευματικὴ εὐστάθεια καὶ ἰσορροπία εἶνε ζωτικώταται ἀνάγκαι σήμερον, κατὰ τὴν παγκόσμιον αὐτὴν σύγχυσιν καὶ παγκόσμιον πάλην.

6. Ἡ δύναμις τῆς καλωσύνης εἶνε ὑπεράνω μετρήματος ἢ συγκρίσεως. Ἐπομένως κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναπτύξωμεν περισσότερὴν αἰσιοδοξίαν καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ γίνωμεν ἐτοιμότεροι εἰς τὸ νὰ εἴμεθα καλοὶ πρὸς τοὺς ἄλλους. Θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω ἕνα εὐκολώτερον τρόπον ἀντὶ τοῦ δυσκολώτερου, τὸν ὁποῖον ἐχρησιμοποιοῦσαμεν εἰς τὸ παρελθόν. Εἰς κάθε σχέσιν μας ἄς ἀγαπήσωμεν περισσότερο τὸν ἄς σχολιάσωμεν ὀλιγωτερον. Ἄς ἀντικαταστήσωμεν κάθε πρόληψιν μὲ τὴν ἀνεκτικότητα. Ἄς θεωρήσωμεν τὴν καλωσύνην ὡς ἐν στοιχείον ἐπιτυχίας εἰς κάθε μας ἐπιχείρησιν ἢ ὑπόθεσιν.

7. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ παραδείγματος εἶνε μεγάλη, πολὺ μεγάλη· φαίνεται φανερά ἀκόμη καὶ εἰς ἕν δύο χρονῶν βρέφος. Εἶνε πολὺ δυνατὴ, καίτοι ὀλίγον φαίνεται εἰς κάθε σχέσιν τῆς ζωῆς. Ποτέ, ἢ μάλλον σπανίως μᾶς ζητεῖ κανεὶς τὰς θεωρίας μας διὰ τὴν ζωὴν, ἀλλ' ὅλοι βλέπουν καὶ παρακολουθοῦν τὸν τρόπον τῆς ζωῆς μας. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ παραδείγματος ἐξαπλώνεται ὅπως τὰ μικρὰ κύματα ἐξαπλώνονται ἀπὸ μίαν σταγόνα εἰς μίαν ἡσυχον λίμνην.

8. Τί θὰ ἔπρεπεν νὰ εἴπωμεν διὰ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ καθήκοντος; Μάλιστα, ἔχομεν ὁ καθείς ἐν καθήκον. Ἐχομεν ὑποχρέωσιν νὰ γίνωμεν ἐν τέλειον μέσον διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ Σχεδίου τοῦ Θεοῦ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὸν καθένα. Ἄς προσέξωμεν τὸ ἐξῆς:—“Ὅταν ἐκπληρώσωμεν τὴν πρώτην καὶ πολὺ σπουδαίαν αὐτὴν ὑποχρέωσιν, θὰ ἐκπληρωθοῦν αὐτομάτως καὶ κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι ὑποχρέωσεις, τὰς ὁποίας ἔχομεν ὡς φίλος, ὡς συγγενής, ὡς χριστιανός. Ἡ ὑπο-

χρέωσις αὐτῆ ὡς τόσον προϋποθέτει μελέτην καὶ προσευχὴν, ἀκολουθουμένης ἀπὸ δρᾶσιν. Καὶ ἡ ἐκπλήρωσις αὐτῆς ὀδηγεῖ εἰς νέα ὕψη χαρᾶς καὶ ἐπιτυχίας.

9. Ἡ σύννεσις τῆς οἰκονομίας εἶνε νὰ κάρπούμεθα πλήρη ἀξίαν ἀπὸ κάθε δαπάνην. Αὐτὸ δὲν σημαίνει νὰ στεροῦμεν τὸν ἑαυτὸν μας ἀπὸ τὰ ἀπαραίτητα· οὔτε σημαίνει νὰ φιλαργυρεῶμεθα· ἀλλὰ σημαίνει νὰ δίδωμεν κᾶτι, τὸ δέκατον λόγου χάριν, ἀπὸ τὸ ἐτήσιον εἰσόδημά μας εἰς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Διότι τὸ σύστημα τῆς προσφορᾶς τῆς δεκάτης τοῦ εἰσοδήματός μας ὑπὲρ εὐαγοῦς σκοποῦ εἶνε ἀπόδειξις τῆς πίστεώς μας εἰς τὸν Θεὸν ὡς τὴν πηγὴν τῆς ἀφθονίας. Τὸ νὰ ἐξοδεύη κανεὶς μὲ σύννεσιν εἶνε ἐν καθήκόν του.

10. Ἡ ἀρετὴ τῆς ὑπομονῆς προάγεται μὲ τὴν ἀσκήσιν. Ὅσον ἐξασκεῖ κανεὶς τὴν ὑπομονήν, τόσον καὶ περισσότερον ὑπομονητικώτερος γίνεται. Κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ θὰ ἔπρεπεν ὅθεν νὰ ἀσκήσωμεν τὴν πνευματικὴν ὑπομονήν, νὰ ἐξακολουθήσωμεν παρακαλοῦντες καὶ προσευχόμενοι, ἀσχέτως καὶ ἐὰν ἀκόμη αἱ προσευχαί μας ἀργοῦν νὰ δεῖξουν ἀποτέλεσμα. Θὰ ἔπρεπε δηλαδὴ νὰ εἴμεθα ὑπομονητικοὶ τόσον διὰ τὰ μεγάλα ζητήματα, ὅσον καὶ διὰ τὰ μικρά. Θὰ ἔπρεπε νὰ γίνωμεν ὑπομονητικοὶ καὶ νὰ ἐνθυμώμεθα, ὅτι ὅλα τὰ πράγματα συνεργάζονται μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὸ καλὸν μας.

11. Ἡ καλλιέργεια τῶν τάλαντων θὰ ἔπρεπεν ἐξ ἴσου νὰ πάρῃ τὴν θέσιν τῆς μεταξὺ τῶν Ἐντολῶν. Θὰ ἔπρεπε νὰ διαβάσωμεν καὶ νὰ ξαναδιαβάσωμεν τὴν παραβολὴν τῶν Δέκα Τάλαντων (Ματθαῖος 25, 28) καὶ νὰ ὑπενθυμίσωμεν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας, ὅτι ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἐν ἀκόμῃ τάλαντον, τὸ ὅποῖον δὲν χρησιμοποιοῦμεν καὶ τὸ ὅποῖον θὰ ἔπρεπεν ἐν τούτοις νὰ χρησιμοποιήσωμεν ἐντὸς τοῦ 1949. Ἐν τῷ μεταξὺ πρέπει βεβαίως νὰ ἐξακολουθοῦμεν νὰ μεταχειρίζομεθα τὰ τάλαντα, τὰ ὅποια ἔχομεν ἤδη καλλιέργησι καὶ ἀναπτύξει.

12. Ἡ χαρὰ τῆς δημιουργίας, ἡ χαρὰ τῆς παραγωγικότητος, ἡ ἱκανοποίησις ὅτι κάμνομεν κᾶτι, δὲν ἐξισώνεται ἴσως μὲ τίποτε ἄλλο. Ἀσχέτως ἐὰν εἶνε ἀπλοὶ ἦχοι ἢ πολὺπλοκοι συμφωνίαι, ἀσχέτως ἐὰν εἶνε ἐν σχεδιάγραμμα ἢ ἐνας ζωγραφικὸς πίναξ, μιὰ φορεσιὰ ἐνὸς παιδιοῦ ἢ ἐν ποίημα ἢ ἐν φαγητόν, ἐκεῖ εἰς τὴν πράξιν τῆς παραγωγικότητος, τῆς δημιουργίας, ἀναπτύσσεται μιὰ ἱκανοποίησις, μιὰ χαρὰ, ἡ ὅποια ἠμπορεῖ νὰ ἀλλάξῃ τὴν ὅλην σύνθεσιν μιᾶς ζωῆς. Τὸ νὰ δημιουργώμεν τὸ καλῦτερον ποῦ ἠμποροῦμεν, αὐτὸ εἶνε μιὰ πράξις ἀναδημιουργίας ἢ μιὰ πράξις περισσοτέρας ἐκδηλώσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ χαρὰ μιᾶς τοιαύτης ἐργασίας καὶ ἐνὸς τοιούτου κατορθώματος ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τὴν ζωὴν μας λάμπουσαν κυριολεκτικῶς καὶ ἀκτινοβολοῦσαν κατὰ τὸ ἔτος 1949 καὶ κατὰ τὰ ἐφεξῆς ἔτη.

Μάλιστα δώδεκα προόψεις διὰ τοὺς προσεχεῖς δώδεκα μῆνας τοῦ ἔτους. Δώδεκα ὑποδείξεις διὰ νὰ μᾶς φυλάξουν καὶ νὰ μᾶς κρατήσουν μακρὰν ἀπὸ τὰς καμπὰς καὶ τὰς στροφὰς τοῦ φόβου, τῆς στενοχωρίας, τῆς ἀμφιβολίας, τῆς στερήσεως, τῆς ἀρνήσεως. τῶν δυσκολιῶν! Δώδεκα πινακίδες κατὰ μῆκος τοῦ δρόμου μας διὰ νὰ μᾶς ὀδηγήσουν, διὰ μέσου τῶν ἐμποδίων, πρὸς μίαν πληρεστέραν καὶ ἀφθονωτέραν ζωὴν. Καὶ τότε πραγματικῶς ὁ Νέος Χρόνος θὰ εἶνε ἄσιος καὶ εὐτυχημένος.

† Ὁ Νύσσης ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

Ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν ἐν καιρῷ πολλὰ τὰ καλὰ καὶ τὰ πρέποντα ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ εἰρηνικῶς ἐν Κυρίῳ καὶ γῆρα μακρῷ κοιμηθέντος Διδασκάλου τοῦ Ἐθαγγελίου Μιχαὴλ Γαλανοῦ. Ἐμακρίωσε καὶ ἡ Ἐκκλησία μετ' ἐγκωμίων τὴν μνήμην αὐτοῦ καὶ ἀπένευμεν αὐτῷ τὸν δίκαιον ἔπαινον διὰ τὸ καλὸν αὐτοῦ ἔργον καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν πολλὰς αὐτοῦ καὶ μακρὰς καὶ ἐν Ὁρθοδόξῳ πάντοτε πνεύματι ὑπηρεσίας.

Φρονοῦμεν ὅμως ταπεινῶς ὅτι καὶ ἕτερον ἢ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἀποδώσῃ πρὸς τὸν ἐκλιπόντα Διδάσκαλον τιμὴν, καὶ ὑποδεικνύομεν, ὅπως εἰς Μνημόσυνον αὐτοῦ ἢ Ἀποστολικὴ Διακονία ἐπανεκδώσῃ ἐν ἓκ τῶν πολλῶν συγγραφικῶν αὐτοῦ πονημάτων καὶ διὰ τὸ σπουδαιότερον ἐξ αὐτῶν, ὅπερ εἶναι καθ' ἡμᾶς οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων». Ἀπὸ ἔτους περίπου, ζῶντος εἰσέτι τοῦ ἀειμνήστου Γαλανοῦ καὶ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ, εἴχομεν γράφει πρὸς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν ὑπὲρ τῆς ἐπανεκδόσεως τοῦ ἔργου τούτου καὶ ἐλυπήθημεν διότι οὐδεμιᾶς ἐτύχομεν ἔκτοτε ἀπαντήσεως. Διότι οἱ «Βίοι τῶν Ἁγίων» τοῦ Γαλανοῦ εἶναι ἔργον ἀριστον, εἶναι κηρύγματα διδασκτικὰ ὑπέροχα, εἶναι ἐντρούφημα πνευματικῶν ἔσοχον, εἶναι βιβλίον θρησκευτικῶν ἐποικοδομητικῶν διὰ πάντας, τὸν Ἱερὸν Κλήρον καὶ τὸν πιστὸν λαόν, τοὺς ἀπλοῦς καὶ τοὺς ἐγγραμμάτους καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς μεμορφωμένους καὶ τοὺς λογίους. Δὲν εἶναι «συναξάρια» ἔξω τῶν καιρῶν καὶ μακρὰν τῶν συγχρόνων πνευματικῶν ἀναγκῶν καὶ ἀπαιτήσεων. Εἶναι ἐργασία ἐπιμεμηλεμένη καὶ προσεκτικὴ, φέρουσα τὴν σφραγίδα τῆς ἱστορικῆς ἐρεῦνης καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας. Εἶναι ταμεῖον Ὁρθοδόξου Παραδόσεως καὶ θησαυρὸς κόκκων καινῶν καὶ παλαιῶν Χριστιανικῆς ἀληθείας. Εἶναι εἰκὼν ὠραία καὶ ζῶσα ἐφηρμοσμένον Χριστιανισμοῦ, εἶναι ὁ Χριστιανισμὸς ὡς ζωὴ, εἶναι ἡ καρποφορία τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἡ ἀπολογία του. Φρονοῦμεν δὲ ταπεινῶς, ὅτι, διὰ τὴν σπάνιν τοιούτων συγγραμμάτων εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν, ἡ Ἐκκλησία θὰ ἔδει νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ταχεῖαν ἀπόκτησιν καὶ διάθεσιν ἐνὸς τοιούτου θρησκευτικοῦ βιβλίου. Διότι «οἱ Βίοι τῶν Ἁγίων», χρήσιμοι, ὡς εἴπομεν, καὶ εἰς τοὺς μεμορφωμένους καὶ λογίους Χριστιανούς, εἶναι χραισμάτατοιοι εἰς τὸ πολὺ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, τὴν μεγάλην πλειονότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, τὰς «μάζας», τὰς ὁποίας ὀφείλει καὶ

εὐκολώτερον δύναται νὰ διαφωτίσῃ καὶ στερεώσῃ καὶ κατευθύνῃ πρώτας ἡ Ἐκκλησία. Αὐτὰ τὰ στρώματα τοῦ Λαοῦ, ἡ κατωτέρα καὶ ἡ μέση τάξις, διατι νὰ τὸ κρύψωμεν; διατηροῦν τὸν καλλίτερον σύνδεσμον μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ αὐταὶ αἱ τάξεις εἶναι ἀνάγκη καὶ συμφέρον νὰ συγκρατηθοῦν. Οἱ ἄλλοι, ἐκτὸς ὀλίγων ἐκλεκτῶν καὶ ἀξιεπαίων ἐξαιρέσεων, ἂν δὲν εἰρωνευθοῦν καὶ ἀντιδράσουν, θὰ μείνουν ἀδιάφοροι ἔναντι τῶν πρώτων ἐξορμήσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἢ τὸ πολὺ, θὰ «ἐκφράσουν τὴν εὐαρέσκειάν των» ἀπλῶς, ἀλλὰ δὲν θὰ ἀκολουθήσουν, θὰ ἀκούσουν μόνον χωρὶς νὰ φυλάξουν καὶ θὰ βραδύνουν ἴσως πολὺ νὰ ἐφαρμόσουν τὸ «καὶ σὺ ποιεὶ ὁμοίως». Δὲν θὰ συμβῇ ὅμως αὐτό, ὡς ἐκ τῆς πείρας γνωρίζομεν, μετὰ τὸς πρώτους, πρὸς τοὺς ὁποίους πρώτον καὶ ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ στραφῇ.

Ζητοῦμεν συγγνώμην διὰ τὴν παρένθεσιν ταύτην καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι κατεφύγομεν εἰς αὐτήν, διότι πολλοὶ ζητοῦν ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν «πολυτελείας», τὰς ὁποίας δὲν ἐπιτρέπουν οἱ καιροὶ καὶ εἰς τὰς ὁποίας αἱ δυνάμεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὴν εἰς τὰ πρῶτα αὐτῆς βήματα, δὲν ἀντέχουν, ἢτοι ἐκδόσεις τῆς Ἑλληνικῆς Πατρολογίας ἢ Ἔργα ἀδυστηρῶς Ἐπιστημονικὰ καὶ ὡς ἐκ τούτου περιορισμένης ἀποστολῆς καὶ ἐνδιαφέροντος. Ὁχι, πρὸς Θεοῦ. Διότι ταῦτα δὲν εἶναι ἡ φωνὴ ἐκείνη τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πρέπει σήμερον νὰ ἀκουσθῇ. Πρωτίστως ἔχομεν ἀνάγκην «λαϊκῶν» ἔργων, δυναμένων νὰ διασκορπισθῶσιν εἰς μεγάλην ἀκτίνα καὶ νὰ εἰσδύσουν εἰς ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα στρώματα. Τὸ λαϊκὸν Βιβλίον, τὸ λαϊκὸν περιοδικόν, τὰ εἶδη πρώτης ἀνάγκης, ὅ,τι θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς μάζας καὶ μεγαλύτερον ἀριθμὸν Χριστιανῶν ἄς ἀπασχολήσῃ κυρίως τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν καὶ ἐν καιρῷ πάντα τὰ λοιπὰ προστεθῆσεται ἡμῖν.

Ὁ Μιχαὴλ Γαλανὸς ἴσταται καὶ ἐν τούτῳ παράδειγμα ἀξιωματικὸν καὶ λαμπρόν. Τὸ ὅλον αὐτοῦ ἔργον, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἀπέβλεψεν εἰς τὸ συμφέρον τῶν πολλῶν, ἐπέτυχεν νὰ ἐξυπηρετήσῃ ὄντως τοὺς πολλοὺς καὶ διὰ τοῦτο ἐξετιμῆθη θεόντως ὑπὸ τῶν πολλῶν. Ἐπέτυχεν σὺν τούτοις νὰ εὐαρεστήσῃ πλήρως τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ ἐπίσημον δηλονότι, τὸ ποιμαίνον μέρος αὐτῆς, νὰ μείνῃ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀντίληψιν, νὰ ἀποφύγῃ πᾶσαν δημιουργίαν παρεξηγήσεων, πᾶσαν ἀποκλειστικότητα, νὰ μὴ γείνη ποτὲ ἰδία σημαία καὶ ἰδία παράταξις, νὰ φέρῃ πάντοτε τὴν σφραγίδα τὴν ἀποστολικήν.

† Ὁ Ἐδέσης καὶ Πέλλης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Καθὰπερ ἡλιος ἐπαφίει τὰς ἀκτίνας πολλαῖς κηλίσι, πάλιν αὐτὰς συστέλλει καθαρὰς οὕτω καὶ ἡμεῖς, καὶ πολλῶ πλέον, ἐν μέσῳ τῷ κόσμῳ στρεφόμενοι, καθαρὸι διαμένομεν, ἂν ἐθέλωμεν, ὅσω καὶ μείζονα δύνανται ἔχομεν.

Χρυσόστομος

Φρόνησις μετὰ κακουργίας οὐκ ἂν εἴῃ φρόνησις οὕτω καὶ ἀφέλεια μετὰ ἀνοίας οὐκ ἂν εἴῃ ἀφέλεια.

Χρυσόστομος

ΑΡΧΑΙ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

Ἡ πρώτη σοβαρὰ ὤθησις πρὸς ἐκδήλωσιν καὶ ὀργάνωσιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς κινήσεως ἐδόθη ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τοῦ ἀββᾶ Guéranger, ὁστις περὶ τὰ μέσα τοῦ 19 αἰῶνος ἐπανάδρυσεν τὸ μοναστήριον τοῦ Solesmes ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐπανεγκατέστησε τὸ τάγμα τῶν Βενεδικτίνων ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Ἄνῃρ ρηξικέλευθος, ἠθέλησε κυρίως νὰ ἀνακαινίσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ μοναχισμοῦ, ἐν τῇ προσπάθειά του δὲ ταύτη ἐπέζητησε νὰ προσδώσῃ ζωὴν καὶ ἐσωτερικὴν ἐννοίαν εἰς τοὺς λειτουργικοὺς τύπους καὶ εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς λατρείας. Εἰς τὰ πρῶτά του ἔργα, τὰ φέροντα τοὺς τίτλους «Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς λειτουργίας» (Considérations sur la liturgie, 1830) καὶ Θεσμοὶ λειτουργικοὶ (Institutions liturgiques, 1840) ἐπηκολούθησε τὸ περιφημον καταστὰν δημῶδες ἔργον του ὑπὸ τὸν τίτλον Λειτουργικὸν ἔτος (Année liturgique), ὅπερ ἤρχισεν ἐκδιδόμενον ἐν Παρισίοις τῷ 1841.

Ἡ ὤθησις αὕτη τοῦ Guéranger εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ συστηματικὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀπὸ τῶν πρώτων μέχρι τῶν νεωτέρων χριστιανικῶν αἰῶνων συσσωρευθέντος ὑπὸ τῆς ὀλονὲν ἐξελισσομένης θείας λατρείας λειτουργικοῦ ὕλικου καθ' ἅπαντα τὸν χριστιανικὸν κόσμον. Σοβαροὶ ἐπιστήμονες ἐπεδόθησαν μετὰ ζήλου καὶ ἐπιμονῆς ἀκαταπονήτου εἰς λεπτομερεῖς καὶ βαθεῖας ἐρεῦνας πρὸς ἀνάλυσιν τῆς πολυπλόκου ἱστορίας τῆς λειτουργικῆς ἐξελίξεως καὶ ἀναπτύξεως καὶ πρὸς διακρίβωσιν καὶ κατανόησιν τοῦ πνεύματος τῶν ἀρχαίων λειτουργικῶν καὶ τῶν παλαιότερων μορφῶν τῆς λατρείας. Οἱ ρωμαιοκαθολικοὶ λειτουργιολόγοι ἐπ' ἄρκετὰ ἔτη κατέλαβον προέχουσας θέσιν εἰς τὰς ἐρεῦνας ταύτας καὶ ὑπῆρξαν σηματοφόροι καὶ ἀρχηγοὶ ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ τῆς ἐρεῦνης. Ἀρκεῖ τις νὰ ἐνθυμηθῇ τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀντωνίου Baumstark, τοῦ Duchesne, τοῦ Batiffol, τοῦ Cabrol, τοῦ Connolly, τοῦ Wilmart, τοῦ de Puniet, νὰ ρίψῃ δὲ καὶ ἀπλοῦν τι βλέμμα ἐπὶ τοῦ μνημειώδους πολυτίμου καὶ ὀγκωδестаίου λειτουργικοῦ λεξικοῦ (Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de liturgie), τοῦ ὁποίου ἡ ἐκδοσις συνεχίζεται ἀκόμη, διὰ νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν τινὰ τῶν πολυμύχθων καὶ πολυτίμων ἐργασιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀπὸ τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς ἐπὶ τοῦ λειτουργικοῦ πεδίου.

Ἄλλ' ἡ ἀποφαστικὴ ὤθησις, ἡ κρίνασα ὀριστικῶς καὶ εὐνοϊκῶς ὑπὲρ τῆς κινήσεως, ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Πάπα Πίου X, ὁ ὁποῖος ἐν ἔτει 1903 (τῇ 22 Νοεμβρίου) ἐξέδωκε τὸ περὶ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς decretum αὐτοῦ (τὸ Motu proprio), ἐν τῷ ὁποίῳ καθώριζε τὴν ἐπὶ τὸ ἀπλοῦστερον διαμόρφωσιν τοῦ ἐκκλησ. ἄσματος διὰ

της επανόδου εις τὸ παλαιὸν γρηγοριανὸν ἄσμα, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ διευκολυνθῇ ἡ συμμετοχὴ τοῦ ὄλου ἐκκλησιασματος εἰς τὴν ψαλμωδίαν τῆς λατρείας. Εἰς τὸ ψήφισμά του τοῦτο, διὰ τὸ ὅποιον καὶ ἀπεκλήθη Λειτουργικὸς Πάπας, ὁ Πίος Χ διεκήρυττεν, ὅτι «ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ ἐν τῇ δημοσίᾳ καὶ ἱερᾷ προσευχῇ τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ἡ πρώτη καὶ ἀπαραίτητος πηγὴ ἀληθοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος». Μετέπειτα ὁ αὐτὸς Πάπας καὶ ἐν ἔτει 1910 ἐξέδωκε καὶ νέον decretum, ἐν τῷ ὁποίῳ ὡς ἐπισφράγιον καὶ κορυφῶμα τῆς ἐνεργοῦς συμμετοχῆς ἐν τῇ λατρείᾳ συνίστα τὴν καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν θείαν κοινωνίαν, τὴν ὁποίαν ἤθελε συνεχῆ καὶ, εἰ δυνατόν, καθημερινήν. Ἐντεῦθεν προσαπεκλήθη καὶ εὐχαριστιακὸς Πάπας¹.

Ἐν τῷ μεταξύ ιδρύθη ἐν Γερμανίᾳ τὸ μοναστήριον Beuron, ὅπερ ἀπέβη κέντρον τῆς κινήσεως, αἱ περὶ μουσικῆς δὲ καὶ παλαιοῦ γρηγοριανοῦ ἄσματος συστάσεις τοῦ Πάπα εἶρον ἰδιαιτέρως πρόθυμον καὶ ἀποτελεσματικὴν ἀποδοχὴν ἐν Βελγίῳ ὑπὸ τὴν ἐνεργὸν προστασίαν τοῦ καρδινάλιου Mercier. Ἐξ ἄλλου, διὰ τοῦ Dom Lambert Beauduin, τοῦ ἐν ἔτει 1914 δημοσιεύσαντος τὸ εἰς πάντων τὰς χεῖρας κυκλοφορήσαν καὶ εὐρύτατα ἀναγνωσθὲν σπουδαῖον ποιημάτιον *La priété de l'Église*, τὸ μοναστήριον τῆς Λουβαίνης Mon César ἀπέβη ἐστία τῆς κινήσεως, ἀπ' αὐτοῦ δὲ προήλθεν ἐν ἔτει 1909 τὸ πρῶτον περιοδικὸν τῆς κινήσεως ὑπὸ τὸν τίτλον Ἡ λειτουργικὴ ζωὴ (*La vie liturgique*), τὸ ὅποιον ἐσημείωσε κυκλοφορίαν 70 χιλιάδων ἀντιτύπων. Ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ τὸ μοναστήριον Maredsous ἤρξατο ἐκδίδον ἐτέραν λειτουργικὴν ἐπιθεώρησιν.

Ἐν Βελγίῳ καθιερώθησαν καὶ αἱ λεγόμεναι λειτουργικαὶ ἐβδομάδες, τῆς πρώτης ἐξ αὐτῶν συγκροτηθείσης ἐν ἔτει 1911. Τῶν ἐβδομάδων τούτων συμμετέχουσι πρόσωπα εἰσηγμένα εἰς τὸ πνεῦμα τῆς κινήσεως, κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ ἐκάστης ἐκ τῶν ἐβδομάδων τούτων γίνονται λειτουργίαι, τῶν ὁποίων συμμετέχουσι μετ' ἀφοσιώσεως καὶ εὐλαβείας τὰ μέλη, τὰ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς ἐβδομάδος λαμβάνοντα μέρος. Ἐπὶ πλέον γίνονται συζητήσεις, διαλέξεις ἐπιστημονικαὶ καὶ πρακτικαὶ εἰσηγήσεις, πᾶσαι ἀναφερόμεναι εἰς τὴν λειτουργίαν, παρέχονται δὲ καὶ ὁδηγίαι εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἡγέτας τῆς λειτουργικῆς κινήσεως. Τῶν ἐβδομάδων τούτων ἐκρατήθησαν καὶ πρακτικά, ἅτινα καὶ δημοσιεύονται εἰς ἰδίους τόμους, τοιοῦτοι δὲ τόμοι μέχρι τοῦ 1932 εἶχον ἐκδοθῆ ἐν Λουβαίνῃ ἐννέα, ὑπὸ τὸν τίτλον *Cours et conférences des Semaines Liturgiques*. Εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι αἱ ἐβδομάδες αὗται ἀπολαύουσι τῆς ἐγκαρδίου ὑποστηρίξεως τῶν ἐν Βελγίῳ ἐπισκόπων.

1. Ἴδε W. Birnbaum μν. ἔργ. σελ. 40,41 καὶ A. Hebert μν. ἔργ. σελ. 126-127.

Αἱ λειτουργικαὶ ἐβδομάδες ἀπὸ τοῦ Βελγίου ἤρχισαν νὰ συγκροτοῦνται καὶ εἰς ἄλλας καθολικὰς χώρας, τὴν Πορτογαλίαν δηλαδὴ καὶ τὴν Ἰταλίαν, ἀκόμη δὲ καὶ μεταξὺ τῶν καθολικῶν αὐτῆς τῆς Ὀλλανδίας. Περί τῶν αὐτῶν θὰ λάβωμεν ἀφορμὴν καὶ εἰς ἐπόμενον ἄρθρον νὰ ὁμιλήσωμεν.

Ἐπὶ πλέον ἡ κίνησις ἤδη πρὸ τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου ἤρχισε νὰ σημείοι κατακτήσεις καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Γερμανίαν, ἀφ' ὅτου ἐν ἔτει 1913 ὁ J. Herwegen, ὁρμηθεὶς ἀπὸ τοῦ ἐν Beuron τάγματος τῶν Βενεδικτίνων, ἐγκατεστάθη εἰς τὸ ἐν Γερμανίᾳ μοναστήριον τῆς Maria Laach καὶ ὡς ἡγούμενος αὐτῆς μετὰ τὸν πόλεμον ἤρχισε τὴν ἐκδοσιν σοβαρωτάτης σειρᾶς λειτουργικῶν συγγραμμάτων ὑπὸ τὸν τίτλον *Ecclesia Orans*. Καὶ ἀνεκδόπη μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον ἡ κίνησις αὕτη, ἀλλὰ μετ' αὐτὸν ἀνέθαλε ζωηρότερα, ἰδίᾳ μεταξὺ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν κύκλων καὶ ἐπεβλήθη σοβαρῶς καθ' ἅπαντα τὸν καθολικὸν κόσμον.

Ὁ δεῦτερος παγκόσμιος πόλεμος εὔρε τὴν κίνησιν ἐν τῇ καρποφορίᾳ αὐτῆς, ἐντεῦθεν δὲ παρὰ τοὺς σκληροὺς περιορισμοὺς, τοὺς ὁποίους ἡ τραχύτης τοῦ πολέμου ἐπέβαλεν, ἐσημειοῦντο ἐπανελημμένως λειτουργικαὶ συγκεντρώσεις λαοῦ, ἐν ὑπαίθρῳ οὐχὶ σπανίως συναγομένου, διὰ νὰ προσφέρῃ τὴν ὁμαδικὴν λατρείαν αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀντλήσῃ ἐξ αὐτῆς παρηγορίαν καὶ ἐνίσχυσιν. Τὸ περίεργον εἶνε, ὅτι αἱ συγκεντρώσεις αὗται ἐσημειώθησαν μάλιστα ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου ἡ κίνησις πρὸ τοῦ πολέμου δὲν εἶχε σοβαρὰς κατακτήσεις. Οὕτω, ὅταν, μετὰ μακροχρόνιον εἰς καταναγκαστικὰ ἔργα κατὰπόνησιν ἐν Γερμανίᾳ, ἐπετράπη εἰς τοὺς Γάλλους αἰχμαλώτους νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, εἰς τὸ ἐν Παρισίοις πεδῖον τοῦ Ἄρεως ἐσημειώθη πολυαριθμοτάτη συγκέντρωσις αὐτῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐν ὥραις μεταμεσημβριναῖς ἐτελέσθη ὑπαίθριος λειτουργία. Μία ἄλλη συνάθροισις εἰς τὸ Στάδιον Colombes ἔλαβε χώραν κατὰ τὸν πόλεμον, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον 400 ἑνορίαί τῆς ἐπισκοπῆς Παρισίων καὶ τελεσθείσης ἐκεῖ μεσο-νυκτίου λειτουργίας ἐκοινωνήσαν δέκα ὄλαι χιλιάδες Παρισινῶν!¹.

Ἀναμφιβόλως ἡ ἐπιτυχία τούτων καὶ ἄλλων λειτουργικῶν συγκεντρώσεων ἐν Γαλλίᾳ ὠφέλιτο εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἡ λειτουργικὴ κίνησις ἤρχισεν ἤδη νὰ ἐπεκτείνεται οὐ μόνον μεταξὺ κύκλων θεολογικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλὰ κυρίως καὶ μάλιστα μεταξὺ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος καὶ πρὸ παντὸς μεταξὺ τῆς θρησκευοῦσης νεολαίας. Ἡ Χριστιανικὴ ἐργατικὴ νεολαία, ἡ Χριστιανικὴ ἀγροτικὴ νεολαία, ἡ Χριστιανικὴ Φοιτητικὴ νεολαία, ὄλαι αὗται αἱ ἐνώσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀντιπροσωπεύονται ἰσχυρῶς οἱ ἔφηβοι καὶ νέοι ἀμφοτέρων τῶν φύ-

1. Ἴδε μν. ἄρθρον τοῦ Guardian.

λων, διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίδρασιν τῆς λειτουργικῆς κινήσεως καὶ μετέχουσι τῆς μυστηριακῆς ζωῆς τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν νέαν ταύτην λειτουργικὴν ἀναγέννησιν αὐτῆς.

Ἀπὸ τὰς εὐρείας κατακτήσεις, τὰς ὁποίας ἴδια μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον ἐσημείωσεν ἡ λειτουργικὴ κίνησις, καθίσταται εὐδὴλον, ὅτι δὲν παρέμεινεν αὕτη ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς χεῖρας τῶν Βενεδικτίνων μοναχῶν. Βεβαίως μεταξὺ αὐτῶν ἐσημείωσε τὴν πρῶτην τῆς ἐμφάνισιν αὐτή. Οἱ Βενεδικτινοὶ δὲ ἐξακολουθοῦσι καὶ μέχρι σήμερον νὰ κατέχωσι πρωτεῖον μέρος εἰς αὐτήν. Ἐν τούτοις καὶ μέλη πολυάριθμα ἄλλων μοναχικῶν ταγμάτων συμμετέσχον ἐνεργῶς εἰς τὴν κίνησιν ταύτην, ἀρκεῖ δὲ νὰ ἀναφέρῃ τις τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ-του Fr. Mersch, συγγραφέως τοῦ ὑπὸ τὴν πρόδηλον ἐπίδρασιν τῆς κινήσεως συνταχθέντος ἔργου *Le Corps mystique*, διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι πάντα τὰ μοναχικὰ τάγματα τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας παρέχουσι τὴν συμβολὴν αὐτῶν πρὸς περαιτέρω ἀνθῆσιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς κινήσεως. Τοῦτο ἄλλως τε καθίσταται πρόδηλον καὶ ἐκ τοῦ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ μνημονευθεὶς Πάπας, ἐκδώσας ὑπὲρ τῆς κινήσεως τὰ δύο *decreta* αὐτῆς, πρόσέδωκεν ἐπίσημον κύρος εἰς ταύτην, ἀλλὰ καὶ ἀποφάνσεις ἄλλαι συνοδικαὶ καὶ συμμετοχαὶ ἐπισκόπων εἰς τὰς λειτουργικὰς ἐβδομάδας παρουσιάζουσι τὴν κίνησιν ἐνσωματωθεῖσαν πλέον ὀριστικῶς εἰς αὐτήν τὴν πράξιν τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας καὶ δὲν ἀποτελεῖ πλέον παρὰ ζήτημα χρόνου, ὅπως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς συντελεσθῇ πλήρης ἡ λειτουργικὴ ἀναγέννησις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ. Καὶ διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰς φράσεις τοῦ ἀγγλικανοῦ Hebert, «οὐδαμοῦ ἀλλαχῶς ἢ λειτουργικὴ κίνησις εἶνε περισσότερον ἰσχυρὰ ἢ περισσότερον καρποφόρος παρὰ ἐν αὐτῇ τῇ ρωμαιοκαθολικῇ ἐκκλησίᾳ», «θὰ ἦτο δὲ πλάνη νὰ ἐκλάβῃ τις ταύτην ὡς κίνησιν μερίδος τινός (*party-movement*), ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τὴν συνήθη παρ' ἡμῖν τοῖς ἐν Ἀγγλίᾳ»¹.

ΠΑΝ. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

1. Μν. Ἐργ. σελ. 126.

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

Δὲν πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν μόνον τὰς κακὰς πράξεις, ἀλλὰ καὶ τὰς κακὰς σκέψεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι αἰτίαι τῶν κακῶν πράξεων.

* Ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ τὴν δεικνῆ, διότι φαίνεται μόνη τῆς.

* Ὁ προσευχόμενος μὲ καρδίαν μὴ κεκαθαρμένην ἀπὸ κακὰς σκέψεις, ἐλάχιστον καρπὸν ἀποκομίζει ἀπὸ τὰς πολλὰς τῆς προσευχῆς σκέψεις.

* Μέγα εἶναι τὸ θάρρος τῆς ψυχῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ κατοικεῖ ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν.

ΙΕΡΩΝ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ ΔΕΙΝΟΠΑΘΗΜΑΤΑ

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἠγωνίζετο τὸ 1821 τὸν ἀγῶνα τῆς ἀπελευθερώσεως, ἄλλοι δὲ, κατὰ τὸ πλεῖστον ἄλλόδοξοι, ξένοι ἢ ξενόδοιοι Ἕλληνες, ἔκλεπτον καὶ ἐπώλουν τὰ ἱερὰ κειμήλια, τὰς ἱεράς παρακαταθήκας τῆς θρησκείας μας, αἵτινες ἦσαν τὸ θεμέλιον τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Τὸ κατωτέρω περιστατικόν, εἰλημμένον ἐξ ἀνεκδότου χειρογράφου, εὐρισκομένου εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου, ὁμιλεῖ εὐγλωττότερα πάντων, διαχωρίζον οὕτω πρόσωπα καὶ πράγματα.

Τὸ χειρόγραφον αὐτὸ ἐγράφη ἀπὸ αὐτόπτην μάγυρα καὶ πρόσωπον ὄπερ ἔλαβεν ἐνεργὸν δρᾶσιν εἰς τὴν ὄλην ὑπόθεσιν. Πρόκειται περὶ τοῦ Θηραίου μουσικοδιδασκάλου καὶ Προξένου τῆς Ἑλλάδος εἰς Ρωσίαν καὶ ἀλλαχῶς Ἀντωνίου Σιγάλα, ἐπιγράφεται δέ: «Ἀνεύρεσις τῆς τιμίας καὶ ἱεράς ζώνης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἐν Μηνί Ὀκτωβρίῳ 26 τοῦ 1830».

Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειρογράφου ἔχει ὡς ἐξῆς: «Τὰ τῆς Κρήτης ἀλλεπάλληλα καὶ πολύστονα δεινὰ πολλάς καὶ διαφόρους δυστυχίας προλαβόντας ἐπέφερε, πολὺ δὲ περισσότερον κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, καθ' ὃ ἅπανα ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἀπεστάτησε κατὰ τοῦ Σουλτάνου ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους... Ἡμεῖς δὲ θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τινῶν ἱερῶν κειμηλίων τῆς εὐαγοῦς ἱεράς Ἀυτοκρατορικῆς Μονῆς τοῦ Βατοπαίδιου ἐν Ἀθῶνι, παρακατατεθειμένων ἐν Κρήτῃ ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Μονῆς καὶ ἀφανῶν ὄντων ἐπὶ δέκα ἔτεσιν θείως πως ἀνακαλυφθέντων διεσώθησαν ἐν Θήρᾳ: α) μέρος τῆς Τιμίας Ζώνης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, β) οὐκ ὀλίγον τιμίον ξύλου τοῦ Ζωοικοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος καὶ γ) ἡ τιμία Κάρα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα Ἐπισκόπου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου».

Τὰ ἱερὰ αὐτὰ κειμήλια ἐστάλησαν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος εἰς τὴν Κρήτην ὀλίγον πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 «πρὸς ἀποδίωξιν τῆς καταμαστιζούσης τὸν τύπον νόσου πανώλης». «Ὅταν ὅμως ἐξεργάγη ἡ ἐπανάστασις, ἤρχισεν ἄγιος διωγμὸς τῶν χριστιανῶν. Φεύγοντες οἱ πατέρες οἱ μεταφερόντες τὰ ἱερὰ αὐτὰ κειμήλια ἐφθασαν εἰς Ἡράκλειον Κρήτης, ἐνθα καὶ ἐκρύβησαν εἰς τὸ Ἀγγλικὸν Προξενεῖον: «Ὁ πρόξενος Δομένικος Σανταντώνιος καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Στεφανία Γιαμαλακενοπούλα, διὰ νὰ γλυτώσουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τὸν βίαιον θάνατον αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, κατέβασαν αὐτοὺς διὰ σχοινίου ἀπὸ τὰ παράθυρα τοῦ Προξενεῖου διὰ νυκτὸς ἐν τῷ λιμένι ὅπου πλοῖον ἔτοιμον πρὸς ἀπόπλουν περιμένον αὐτοὺς ἀπέπλευσαν, τὰ δὲ ἱερὰ κειμήλια καὶ πάντα τὰ ἀφιερῶματα εἶχον συνάξει ἀπὸ χριστιανούς ἔμειναν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Προξενεῖου πρὸς διαφύλαξιν».

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως, ἠπειλεῖτο ἡ ζωὴ τῶν Προξένων, ἠναγκάσθησαν οὖν οὗτοι ν' ἀναχωρήσωσι τοῦ Ἡρακλείου δι' Εὐρώπην. Συναπεκόμισαν, τότε, τὰ ὑπόρχοντά των καὶ τὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ ἐπεβίβασθησαν πλοίου τινός. Κατὰ τὸν πλοῦν ὅμως, συνήντησαν ἐναντίους ἀνέμους, φοβούμενοι δὲ καὶ τὸν Ὀθω-

μανικόν στόλον, ὅστις διέπλεε τὰ ὕδατα τῆς Κρήτης, ἠγαγκάσθησαν νὰ ἔλλιμενισθοῦν εἰς τὴν νῆσον Θήραν. Ἐκεῖ ἔτυχον τῆς φιλοξενίας καὶ τῆς στοργῆς τῶν κατοίκων, εὖρον δὲ καὶ ἀρκετοὺς καθολικούς, ὃ δὲ Πρόξενος, ἰατρὸς ὢν, ἐξήσκει τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα ἐκείσε».

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς των εἰς τὴν νῆσον, ἀπὸ ἀκριτομυθίας τῆς συζύγου τοῦ προξένου μὲ φίλας τῆς Καθολικῆς, ἢ ἄλλου τινός, ἐγνωσθῆ ἢ ὑπαρξίς παρ' αὐτοῖς τῶν ἱερῶν κειμηλίων καὶ ἤρχισαν διαπραγματεύσεις καὶ αἰτήσεις ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων Κληρικῶν, παρὰ τῇ οἰκογενεῖᾳ Σανταντώνιου, πρὸς ἀπόδοσιν τῶν κακῶς κατακρατοῦμένων: «Μόλις ἡ ἀνεύρεσις τῶν ἁγίων ψιθυρίζεται καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς Ζαχαρίας Κυριακὸς σπεύδει πρὸς ἐκεῖνον, δι' οὗ τὰ ἱερὰ ταῦτα διεφυλάττοντο, καὶ ἐξαιτεῖται αὐτὰ, ἀλλ' ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἠρνεῖτο αὐτὰ, σκοποῦσα νὰ μεταφέρει αὐτὰ εἰς Εὐρώπην καὶ ἐκεῖ νὰ τὰ ἐκποιήσῃ ἢ νὰ τὰ καταθέσῃ ἐπὶ ἀμοιβῇ χρημάτων πολλῶν. Ἡ συζήτησις αὕτη ἐξηκολούθει τρία ὀλόκληρα ἔτη, ὅτε αἴφνης ἐπαρουσιάσθησαν οἱ πατέρες, ὁ Προηγούμενος Διονύσιος Βατοπεδινὸς καὶ Στέφανος Ἐφέσιος, μοναχὸς τῆς ἐν Ἀθῶ Ἱερᾷ Βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, καὶ ἀπέδειξαν καὶ ἐπιβεβαίωσαν τὴν πραγματικότητα τῶν ἱερῶν καὶ τὴν πρὸς τοὺς κατόχους κατάθεσιν των ἀπὸ τοὺς Πατέρας τοῦ Μοναστηρίου εἰς Κρήτην.»

Ὁ Σανταντώνιος ὅμως δὲν ἤθελεν ν' ἀποδώσῃ τὰ κατακρατούμενα λέγων, ὅτι «δὲν δύναται νὰ παραδώσῃ αὐτὰ κωλύμενος ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς συζύγου του». Τέλος ἐπέισθη καὶ τὴν 26ην Ὀκτωβρίου 1830 παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀρχιερέα τῆς Νήσου Ζαχαρίαν Κυριακὸν καὶ τοὺς Ἀγιορείτας Πατέρας τὰ ἱερὰ αὐτὰ κειμήλια, ἅτινα ἐν πομπῇ μετέφερον εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς νήσου εἰς κοινὸν προσκύνημα.

Τὸν Μάρτιον τοῦ ἐπομένου ἔτους 1831, ἀνεχώρησαν οἱ Πατέρες ἐκ τῆς νήσου συναποκομίζοντες καὶ τὰ ἱερὰ κειμήλια, καὶ συνεχίζει ὁ χρονογράφος, ἐν τῷ χειρογράφῳ του: «Ἐν ὄλῳ δὲ τῷ διαστήματι τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς των συνήθηρονσαν ἀπὸ ἀφιερῶματα καὶ αὐτοπροαιρέτους συνεισφορὰς τῶν χριστιανῶν χρήματα ἱκανά, κοσμήματα, χρυσοῦφανα ἐνδύματα καὶ κηρία, ἐξ ὧν ἐδόθησαν εἰς ἀμοιβὴν καὶ ἀποζημίωσιν πρὸς τὴν Στεφανίαν Γιαμαλακενοπούλα, σύζυγον τοῦ Δομνίου Σανταντώνιου, γροῖσια 15 χιλιάδες. Μεταβάντων δὲ τῶν Ἀγιορειτῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ αὐτῶν ἐκατεσκεύασαν μὲ Θηραϊκὰ χρήματα μίαν πεντάφυτον λυχνίαν χρυσοῦν, καιομένην ἐνώπιον τῆς Σοροῦ τῆς Τιμίας Ζώνης, ὀνομάσαντες αὐτὴν Θήραν, καὶ ἐποίησαν ἰδιαιτέραν ἀκολουθίαν περὶ τῆς τελευταίας εὐρέσεως αὐτῆς τῆς Τιμίας Ζώνης». Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δομνίου Σανταντώνιου ἀνεκαλύφθη μέσον τοῦ Σιγάλα καὶ τοῦ Ἀρχιδιακόνου Καίρη μία εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, δῶρον Ρωσικὸν ἀνήκουσαν εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ Βατοπεδίου, περὶ ἧς εἰδοποιηθέντες οἱ Πατέρες ἀπέστειλαν εἰς Θήραν ἀντιπρόσωπόν των καὶ παρέλαβε τὴν εἰκὼνα καὶ μέρος τῆς τιμίας ζώνης, ὅπερ εἶχεν ἀφαιρέσει

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει.

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου πολιτικοῦ ἔτους ἢ «Ἐκκλησία» εὐχεται εἰς τοὺς ἀγαγνώστας τῆς καὶ εἰς ὀλόκληρον τὸν ὀρθόδοξον ἑλληνικὸν λαόν, ὅπως ὁ χρόνος καὶ καιροὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσία θέμενος Κύριος ἡμῶν ἐπιδαφιλέσῃ εἰς τε τὸ ἡμέτερον ἔθνος καὶ εἰς σύμπαντα τὸν κόσμον ὡς ταχιστὴν τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν συνεχόντων ἡμᾶς δεινῶν, καρτερίαν δὲ καὶ ὑπομονὴν ἐν ταῖς παροδικαῖς πάντως δοκιμασίαις, κραταίωσιν δ' ἐν τῇ βεβαιότητι οὐ οὐκ ἔασει ἡμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δυνάμεθα.

Εἰρήνην τὴν ἐμὴν.

Κατάκοπος ἢ ἀνθρωπότης ἐκ τῆς πολυχρονίου παγκοσμίου ἀναταραχῆς, ἀπὸ μακροῦ διψᾷ τὴν εἰρήνην, ἀπηύδησε δὲ διαρκῶς ἀκούουσα τοὺς ἀφ' ὧν ἐξαργατὰ αὕτη, οὐ ἀκριβῶς καὶ αὐτοὶ τὴν ποθοῦν, πρὸς ἐπίτευξίν τῆς καταβάλλοντος τὰς προσπαθείας των, ἀλλ' ἐὰν μέχρι σήμερον δὲν εὐωδόθη τὸ εἰρηνοποιὸν ἔργον των, παύει ἢ ἐπὶ τῆς ἐννοίας τῆς εἰρήνης διαφωνία των. Διότι δπάρχει καὶ εἰρήνην μυριάκις χειροτέρα παντὸς πολέμου, ἢ εἰρήνην ἢ δουλείαν, ἢ εἰρήνην τῆς κατασκοπείας τοῦ ἀστυνομικοῦ κράτους, ἢ ὑπὸ τὴν πυγμὴν τῆς τρομοκρατίας μὴ τολμῶσα νὰ γούξῃ εἰρήνην τοῦ ταπεινωμένου καὶ ἀνελευθέρου καὶ ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγὸν τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ καταναγκασμοῦ κύπτιοντος τὸν αὐχένα ἀνθρώπου. Δὲν εἶνε αὕτη ἢ εἰρήνη, τὴν ὁποῖαν ἢ ἀνθρωπότης διψᾷ. Ὁ ἀνθρωπος ποθεῖ τὴν εἰρήνην «τὴν ἀνωθεν», τὴν εἰρήνην, τὴν ὁποῖαν ἤλθε νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν ὁ ἐν Βηθλεὲμ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς καὶ ἐν φάντῃ ἀνακλιθεὶς Κύριος, τὴν «εἰρήνην τοῦ Θεοῦ», ὅστις εἶνε «Θεὸς τῆς εἰρήνης». τὴν «εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ», τὴν ὁποῖαν ὁ Κύριος ὀνόμασεν ἰδικὴν του: «εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν», τὴν εἰρήνην τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπροπέας, διότι εἶνε «καρπὸς τοῦ Πνεύματος» συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς χαρᾶς. Ὑπὲρ ταύτης τῆς εἰρήνης Χριστοῦ ἢ Ἐκκλησία δέεται

.....
μυστικῶ τῷ τρόπῳ ἢ κ. Στεφανία Σανταντώνιου, πληρώσαντες δι' αὐτὰ γροῖσια πέντε χιλιάδας καταβληθέντα ὑπὸ τῶν Θηραίων.

Κατωτέρω ὁ χρονογράφος Ἀντώνιος Ν. Σιγάλας περιγράφει ἓνα ἕκαστον τῶν εὐρεθέντων κειμηλίων, παραθέτων καὶ σχεδιάσμα αὐτῶν ἐν τῷ χειρογράφῳ του. Διὰ δὲ τὸν Σταυρὸν γράφει: «ὁ δὲ σταυρὸς ὁ περιέχων τὸ τίμον ξύλον ἦτο τετραμερῆς, κεκοσμημένος μὲ διαφόρους ὑαλίνοὺς λίθους, ἐξ ὧν πολλοὶ ἀφηρέθησαν (ὡς λέγουν) ἀπὸ τῆν Σύζυγον τοῦ Δομνίου, τοὺς ὁποίους ἄλλους μὲν ἐδώρησε εἰς φίλας τῆς δικταίας Κυρίας, ἄλλους δὲ ἐξεποίησε πρὸς χρῆσιν τῆς, τὸ δὲ τίμον ξύλον εἶχε μέγεθος ἐπτά δακτύλων ὡς ἔγγιστα κατὰ μῆκος, κατὰ δὲ τὸ πλάτος ἐνός καὶ ἡμίσεως δακτύλου».

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΝΟΜΙΚΟΣ.

καθ' ἑκάστην εἰς τὰς πρὸς τὸν Κύριον ἐνδεδεχθεὶς τῆς ἐντεῦξαις.

Ἐπὶ τέλους!

Μεγαλορρήμων ἐν τῷ μεταξὺ δημοσιογραφικῆ θριαμβολογία, διὰ τί νομίζετε; Διὰ τὸ χαρακτηρισθῆν ὡς «ἱστορικὸν γεγονός» τῆς ἐν τῇ Κοινωνικῇ Ἐπιτροπῇ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ μεγάλης πλειοψηφίας μετὰ πολὺμνηρον δυστοκίαν ἐπιτευχθείσης διακηρύξεως περὶ τοῦ ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἐλεύθερος καὶ κέκτηται ὡς ἄτομον δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐνδιαθέτου, τοῦ προφορικοῦ καὶ τοῦ γραπτοῦ λόγου, τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἄλλων πεποιθήσεων, διατί δὲ ὄχι καὶ ἐπὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς; Διὰ τὴν ἐπιπολαίαν καὶ ἐντελῶς ἀνιστόρητον δημοσιογραφίαν ἢ ὑπὸ τῶν ἐλευθέρων ἔθνῶν ψηφισθεῖσα δῆλωσις αὕτη ἐχαρακτηρίσθη ὡς «ἡ πρώτη διακήρυξις περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ποὺ προετιάθη ποτὲ εἰς τὸν κόσμον»! Ἄλλὰ τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἐλεύθερος καὶ εἶνε ἐλεύθερος ἠκούσθη πρὸ διαχιλίων ἐτῶν ὡς ἐξάγγελμα χριστιανικόν, διότι πρῶτος ὁ Χριστιανισμὸς ἐκήρυξε τὸν ἄνθρωπον ὡς ἀξίαν, ἢ κυρία του δὲ ἀξία ἐγκρατεῖται εἰς τὸ ὅτι εἶνε ἐλεύθερος. «Ἐπ' ἐλευθερία ἐκλήθητε» διεκήρυττεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἐφ' ᾧ καὶ παρεκελεύετο «μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων». Ἀκριβῶς δὲ διὰ ταύτην του τὴν ἀξίαν οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐπανειλημμένως ἐχαρακτήριζον τὸ θεόπλαστον δημιούργημα «μέγα καὶ τίμιον χρῆμα», «ἄνθρωπος, τὸ μέγα ζῶον καὶ θαυμαστόν καὶ τῆς κτίσεως ἀπάσης τῷ Θεῷ τιμιώτερον», «μέγα ἄνθρωπος», «ἀρχικὸν εἰς ζῶον, ἄνθρωπε». Καὶ ἡ ἐκουσία του ἀκόμη δουλεία, τῆς ἐλευθερίας του εἶνε τεκμήριον «τὸ ἐλεύθερον αὐτοῦ οὐχ ὑπόκειται ἐν δουλείᾳ» καὶ εἴ ποτε ἐκὼν δουλεύσει, καὶ τοῦτο τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ ἐστίν, τὸ δύνασθαι δουλεύειν ἐκόντα», λέγει χαρακτηριστικῶς ὁ Εὐσέβιος.

Τὴν περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου διακήρυξιν δὲν ἐδέχθησαν οἱ ὀπισθεν τοῦ παραπειάσματος κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος κατασκευάσαντες τυραννικώτατον «κυρίαρχον κράτος», κρατοῦν ἐν δουλείᾳ στυγνῇ ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἀνθρωπίνων πλασμάτων διότι, κατὰ τὸ λεγόμενον δόγμα, «δπου ὑπάρχει βία, ἀδύνατος ἡ ἐλευθερία».

Τὸ ἐν πλήρει, λοιπόν, εἰκοστῷ αἰῶνι ἄκουσμα ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἐλεύθερος ὡς διακήρυξις τῶν «ἐλευθέρων» ἔθνῶν, ἐδωροῦνται μέγα «ἱστορικὸν γεγονός».

Εἰς οἷους καιροὺς τετηρήμεθα!

Ἀσφάλειαι τοῦ Κλήρου κατὰ τοῦ κινδύνου ἀσθενείας.

Ἐν τῷ φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 7 λήξαντος μηνὸς Δεκεμβρίου δημοσιεύθη «Κανονισμὸς κλάδου ἀσφαλείσεως τοῦ ὀρθοδόξου ἐφημεριακοῦ Κλήρου κατὰ τοῦ κινδύνου ἀσθενείας». Δι' ἔλλειψιν χώρου ἐν τῷ ἀνα χείρας φύλλῳ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Κανονισμὸς οὗτος θὰ δημοσιευθῇ ἐν τῷ ἀμέσῳ ἐπομένῳ φύλλῳ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας

ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκέλλου Θεοφιλεστάτου κ. Βασ. Ἀτέση, Ἐπισκόπου Ταλαντίου, ἐξεδόθη ἡ ἐπιτομὸς Ἐπισκοπικῆ Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον, ἕκ σελίδων 320 ὁ α' τόμος.

Τὸ βιβλίον, τοῦ ὁποῦ ἐπίκειται προφανῶς καὶ ὁ β' τόμος, συμπληρῶν τὸν α', ἀποτελεῖ σπουδαίαν μελέτην περὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς ὁποίας διαβλέπει τις τὴν ἐξέλιξιν καὶ πᾶν ὅ τι ἀφορᾷ τὴν ζωὴν αὐτῆς, ζωὴν ἀληθῶς περιπετειώδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν.

Ἐνε ἀληθῶς λίαν ἐνδιαφέρον καὶ θά ἤχητό τις νὰ ἐξεδίδετο τοιαύτη μελέτη, λίαν χρήσιμος καὶ τὰ μάλα ἐπωφελής, διὰ νὰ μάθωμεν ὅσα διδασκόμεθα διὰ τοῦ ἔργου τούτου.

Δὲν πρόκειται μόνον περὶ τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἀπεσπάσθη βαρβαρικῶς τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κυρίως περὶ τῶν πρώτων μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν Ἀρχιερέων, οἵτινες ὀργάνωσαν τὴν σημερινὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀντιλήψεων, αἵτινες ἐκράτησαν ἐν τῇ διαμορφώσει τῶν διαφορῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ τῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν Πολιτείαν. Εἰδικώτερον δὲ ἀναφέρονται αἱ Ἐπισκοπαὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ Εὐβοίας, Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου, Πελοποννήσου καὶ Ἰονίων, ὡς καὶ οἱ κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν διατελέσαντες ἐν αὐταῖς Ἐπίσκοποι μετὰ τῆς Ἱστορίας ἐκάστου τούτων.

Ἐξαιρετικὸς λόγος γίνεται περὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν. Ὁ πρῶτος ὑπῆρξεν ὁ Νεόφυτος Μεσσίας ἀποθανὼν ἐν ἔτει 1861. Ὁ σ. ἐξαιρῶν τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ παρατηρεῖ: «Ὁν τρόπον ἐμφανίζονται τῶν ἐθνικῶν δικαίων ὑπέρμαχος, καθ' ὅμοιον τοιοῦτος καὶ ζηλωτῆς καὶ αὐστηρὸς τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας ἀναδείκνυται τηρητῆς δι' ὃ, ὅταν ἐν ἔτει 1835 καὶ 1837 ἐτελέσθησαν γάμοι, κωλυόμενοι παρὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, οὐ μόνον δὲν ἐπιτοήθη πρὸ τῆς μεγάλης θέσεως τῶν τελεσάντων τούτους, ἀλλ' ἐμφανίζει τὸ ἐπιβλητικὸν αὐτοῦ ἀνάστημα πρὸς διάσωσιν τοῦ κύρους τῶν ἱερῶν κανόνων.

Ἐκ τῆς ὅλης βιογραφίας τοῦ Νεοφύτου βλέπομεν ὅτι πείρα μακρὰ ἐστόλιζε τοῦτον καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀσχιολῶν συνέπεσε νὰ κατέχωμεν ἐνδιαφέρον ἔγγραφο πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν τοῦ 1824 ἔχον ὡς ἀκολούθως:

Πρὸς τὸ ἀξιοσέβαστον σῶμα τοῦ ἐκτελεστικοῦ.

«Δαβὼν μετ' ἀσμενίας τὰ τῆς ὑπεριότητος Διοικήσεως γράμματα, ἅπερ ἐπιτάττουσί με εἰς τὸ νὰ ἀπέλθω εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Παροναξίας, ὡς ἀμοιροῦσιν προστάτου ἐκκλησιαστικοῦ, μετὰ τὸ νὰ ἀπεβλήθῃ ὁ κανονικὸς ἀρχιερεὺς τῆς παρὰ τῶν χριστιανῶν ἐπαρχιωτῶν, ὡς δῆθεν ἐνεργῶν καθ' ἡμέραν σκάνδαλα καὶ συγχύσεις εἰς τὴν αὐτοῦ ἐπαρχίαν, καὶ ἐν τούτων βεβαίως οὐδὲν ἔτερον ἀκολουθεῖ εἰμὴ κρυφίως ζημίας ψυχικὰς καὶ σωματικὰς, καὶ ἀπάδοντα μωρία, πρὸς περιφρόνησιν τῆς θρησκείας, καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, ἀγκαλὰ Θεοῦ οὐ μνησιζῆται.

Κατὰ τοῦτο ὡς εὐτελής, καὶ ἐλάχιστος ἀρχιερεὺς ὑπῆλθον χροσὶν ὁμολογῶ χάριτας τῆ Σεβαστῆ Διοικήσει, καὶ δέομαι ὡς ἀμαρτωλὸς νύκτωρ καὶ καθ' ἡμέραν ὑπὲρ τῆς ἀκλονήτου διαμονῆς, καὶ στερεώσεως αὐτῆς, πρὸς διενδύτησιν καὶ ἀνορθώσιν τοῦ δυστυχοῦς γένους μας, διὰ τὴν ἐκλογὴν, καὶ προσβλεψιν, ἣν ἐξετέλλεσε πρὸς ἐμὲ.

Ἐπειδὴ καὶ πρὸ τινος χρόνου, ὡς μεταβὰς ἐντεῦθεν ἀπῆλθεν ὁ ἅγιος Αἰγίνης εἰς Αἴγινα οἱ τῆς Νήσου Ὑδρας πρόκριτοι καὶ λοιποὶ ἱερομένοι τε καὶ λαϊκοὶ με ὑποχρέωσαν δι' ἔγγραφον γράμματος, ὡς ἀπόντος τοῦ ἁγίου Αἰγίνης, νὰ ἐκτελῶ ἅπαντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ Ὑπουργήματα, καὶ ἐν τούτῳ παρακαλῶ θεομύστατα ἐξαιτούμενος συγγνώμης παρὰ τῆς Σεβαστῆς Διοικήσεως, ἵνα πρὸς τὸ παρὸν καταλείψω με καὶ ἀντ' ἐμοῦ διορισθῆτω ἕτερος.

Δὲν ἐκτείνωμαι παρατῆρω, ἵνα μὴ ὀχληρὸς φανῶ, ἀλλὰ μένω
ἐὼς ὡς ὡς ὑποσημειούμαι.

1824: Ἀπριλίου: 2:
Ἐξ Ὑδρας.

Ὁ ταπεινὸς

Ταλαντίου Νεόφυτος

Πρὸς τὸ ἀξιολύβιον σῶμα τοῦ ἐκτελεστικοῦ
Εἰς Μύλους

Μετὰ τὸν Νεόφυτον ἱστορικώτερος φαίνεται ὁ Προκοπίος ὁ Α' Γεωργιάδης, τοῦ ὁποῦ ὅμως δὲν δυνάμεθα δυστυχῶς νὰ μὴ κακίσωμεν τὴν ἀκατάσχετον ροπὴν πρὸς τοὺς τρεῖς Σιμωνιακοὺς Ἀρχιερεῖς, τοὺς ὁποίους ὤφειλε ἀμέσως ν' ἀπομακρύνῃ ἐκ τοῦ κόλπου τῆς Ἐκκλησίας, εὐθὺς ὡς ἐλήφθη ἡ περὶ αὐτῶν καταδικαστικὴ ἀπόφασις τοῦ εἰδικοῦ δικαστηρίου.

Εὐλόγως χαρακτηρίζει ὡς ἀνδρα σθένους τὸν Γεωργιανὸν Καλλιγᾶν, ὅστις πράγματι ἐπλούτισε τὴν ἐκκλησίαν κυρίως δι' οἰκοδομῶν.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ πενθῶμεν διὰ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ Προκοπίου τοῦ Β', ὅστις, κατέχων μόρφωσιν, ὁποῖαν οὐδεὶς εἶτε τῶν πρὸ αὐτοῦ, εἶτε τῶν μετ' αὐτόν, δὲν ἤδυνήθη νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν πολυσχιδῆ αὐτοῦ δράσιν. Διότι παρασυρθεὶς ἐκ τῆς υπερμέτρου εὐνοίας τῆς Βασιλίσσης Ὀλγας, ἥτις ἤξιον τὴν μετάφρασιν τοῦ Εὐαγγελίου, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τοῦ θρόνου τῶν Ἀθηνῶν.

Δὲν εἶναι βεβαίως δυνατόν νὰ ὑπεισέλθωμεν κρίνοντες τὰ ἔργα ἐκάστου Ἀρχιερέως· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἐξάρωμεν τὴν φωτεινὴν δράσιν ἐνὸς κυρίως Ἐπισκόπου, τοῦ Ἐπισκόπου Θήρας Νικοδήμου (1882-1907), ὅστις πολὺ πέραν τῆς ἐπισκοπικῆς του δράσεως ἐνεφανίσθη γενικώτερον ὡς μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὴν ὁποῖαν διεκρίθη διὰ τὸ θάρρος τῶν ἀντιλήψεων του.

Ὁ σ. εὐλόγως ἐξαιρεῖ τὴν συνοδικὴν του δράσιν καὶ ἡ στάσις του ἐναντι τῆς πλειοψηφίας τῆς Συνόδου, μεθ' ἧς προήλθεν εἰς σοβαρὰς διαφωνίας, εἶναι παράδειγμα ἀγαστὸν διὰ πάντας τοὺς μετέπειτα.

Ὁφείλομεν ὄχι μόνον νὰ συστήσωμεν τὴν μελέτην τοῦ βιβλίου πρὸς πάντας τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀσχολουμένους, ἀλλὰ καὶ νὰ εὐχηθῶμεν, ὅπως καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι κληρικοὶ μιμηθῶσι τὸν ὀρθρὸν συγγραφέα, τοῦ ὁποῦ ἡ πολυσχιδῆ μελέτη περιποιεῖ τιμὴν ἐξαιρετικὴν εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς κλήρον.

ΔΗΜ. Α. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἀποστολικὴ Διακονία: Κατὰ τὸν διενεργηθέντα διαγωνισμόν πρὸς βράβειον τοῦ καλλιτέρου ἔργου μὲ θέμα «Διατί εἶμαι χριστιανός», ἡ Κριτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐβράβευσε τὸ ὑπὸ τὸ ῥήτὸν «Τίς ὁ κακῶσαν ὑμᾶς». Ἀποσφάγισασα δὲ ἔπειτα τὸν σχετικὸν φάκελλον, ἀγέγνωσε τὸ ὄνομα τοῦ κ. Δ. Στρουμπούλη.

Κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ βιβλίου τὴν γενομένην ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἡ Κριτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπένευμεν ἔπαινον εἰς τὸ Παιδικὸν Ἡμερολόγιον τῆς Ἀποστ. Διακονίας.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῇ παραμονῇ τῶν Χριστουγέννων σεπτῇ ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κληρικοὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς μετέβησαν εἰς τὴν παιδοῦπολιν Ψυχικοῦ, ὅπου στεγάζονται περὶ τὰ 120 ἀνταρτόπληκτα παιδιά, καὶ διένειμαν εἰς αὐτὰ διάφορα χριστουγεννιάτικα δῶρα, γλυκίσματα καὶ εἶδη ἀθλητισμοῦ. Τῆς ἐπισκέψεως ταύτης μετέσχε καὶ χορῶδια μαθητῶν Ἀνωτέρου Κατηχητικοῦ Σχολείου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἥτις ἔψαλε θρησκευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ᾄσματα πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν παιδιῶν,

— Ὡσαύτως κληρικοὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐπεσκέψθησαν τὸ ἐν Ἀμπελοκήποις Νοσοκομεῖον Ἀναπήρων Πολέμου καθὼς καὶ τὸ παράρτημα Βούλας, ἔνθα στεγάζονται ἀνάπηροι κατάκοιτοι, ἐκόμισαν εἰς αὐτοὺς τὰς εὐχὰς τοῦ Μακαριωτάτου καὶ διένειμαν εἰς ὄλους δῶρα ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς.

— Ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ νέου ἔτους διένειμαν χρηματικὰ βοηθήματα εἰς τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῆς εὐρισκόμενους ἀνταρτοπλήκτους ἱερεῖς.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Μητρόπολις Σιδηροκάστρου

Μετ' ἐπιμόνους ἐνεργείας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Βασιλείου παρὰ τε τῷ Πατριτικῷ Ἰδρύματι καὶ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἀνοικοδομήσεως ἐπετεύχθη ἔγκρισις 90.000.000. δρχ. διὰ τὴν ἀνέγερσιν οἰκοδομῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Χριστιανικὴ Ἐστία». Θὰ περιλαμβάνῃ δ' αὕτη τρία τμήματα: 1) Ἐστίαν γάλακτος παρασκευαζομένου. 2) Αἰθουσαν Σισιτίων, ἔνθα θὰ σιτίζονται ὑπὲρ τὰ 150 ὄρφανά, τὰ καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ ληξαντος ἔτους περιθαλπόμενα, 3) Αἰθουσαν Κατηχητικοῦ Σχολείου μεθ' ἐνὸς μικροῦ διαμερίσματος διὰ τὸν Ἱεροκήρυκα καὶ 4) Παιδικὸν ἱατρεῖον μὲ δύο δωμάτια. Ἡ αἰθουσα αὕτη μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων θὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς νυκτερινὴ σχολὴ πρὸς διαπαιδαγώγησιν τῆς ἐξωσχολικῆς νεολαίας καὶ ἐκμάθησιν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης.

Ἐξ ἄλλου, μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ τοπικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀπ. Διακονίας πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς σκοποῦ, ἡ Α.Σ. ἐμερίμνησε περὶ ἐξευρέσεως πόρων, πρᾶγμα οὐχὶ καὶ τόσον εὐχερὲς λόγῳ τῆς μικρότητος καὶ πτωχείας τῆς πόλεως, ἅμα δὲ καὶ τῆς ὑπὸ τῶν συμμοριτῶν καταστροφῆς τῆς ἐπαρχίας. Πρὸς τοῦτο προοκαλέσας τοὺς παντοπώλας εἰς Γεν. Συνέλευσιν καὶ ἀναπτύξας εἰς αὐτοὺς τὸν σκοπὸν τῆς Ἀπ. Διακονίας, δι' ἐκκλήσεως πρὸς τὰ χριστιανικὰ καὶ πατριωτικὰ αὐτῶν αἰσθήματα ἐπέτυχεν παρ' αὐτῶν ὅπως οὐ μόνον παραιτηθῶσι τοῦ λοιποῦ τῆς πωλήσεως κηρωδῶν ὑλῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπικροτήσωσι προθύμως τὴν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ριφθεῖσαν ἰδέαν περὶ συστάσεως Μονοπωλείου κηροῦ ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἧς ὁ σκοπὸς εἶνε, ὅπως πάντα τὰ ἐκ τοῦ Μονοπωλείου κέρδη διατεθῶσιν ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς, πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ὠφελείας τῶν χριστιανῶν τῆς Ἐπαρχίας. Οὕτω δὲ ἀπὸ τριῶν μηνῶν λειτουργεῖ ἀπροσκόπτως τοῦτο.

— Διὰ τὸ κηρικτικὸν ἔργον τῆς Ἀποστ. Διακονίας ἡ Α. Σ. προέβη εἰς τὴν πρόσληψιν ὡς βοηθοῦ Ἱεροκήρυκος τοῦ πρεσβυτέρου Ἀθανασίου Γκίνη, ἀποφοῦ τοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ ἐγκριθέντος ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου Ἀθηνῶν κατόπιν προτάσεως τοῦ τοπικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀπ. Διακονίας Σιδηροκάστρου. Τὴν μισθοδοσίαν τοῦ Ἱεροκήρυκος ἀνέλαβε τὸ Μονοπωλεῖον τοῦ κηροῦ.

— Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ πλήθους λαοῦ ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἐν πανηγυρικῇ τελετῇ ὁ θεμέλιος λίθος τῆς «Χριστιανικῆς Ἐστίας», εἰς δὲ τὴν Ἀγροτικὴν Οἰκοκυρικὴν Σχολὴν, δημιούργημα καὶ ταύτην τῆς Α.Σ., προσετέθη ὑπ' αὐτοῦ, ἐγκρίσει καὶ τοῦ Ὑπουργείου, τμήμα ὑφαντικῆς, συμπληρωθέντος οὕτω τοῦ πρακτικοῦ προγράμματος αὐτῆς, περιλαβούσης 52 νεάνιδας.

Μητρόπολις Κερκύρας

Ἀναγινώσκουμεν ἐν τῷ περιοδικῷ τῆς Μητροπόλεως Κερκύρας «Ἀγ. Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος» ὅτι ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης κ. Μεθόδιος, ἰδὼν ὅτι κατὰ τὴν, μετὰ τὴν ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἑορτῇ τῆς 28 Ὀκτωβρίου δοξολογίαν, διοργανώθεισαν ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως παράλασιν ὁ δήμαρχος Κερκύρας δεξιὰ μὲν αὐτοῦ ἐτίμησε τὸν ρωμαιοκαθολικὸν Ἐπίσκοπον, διὰ δὲ

τόν ὀρθόδοξον Μητροπολίτην ὤρισε τὴν ἐξ ἀριστερῶν τοῦ θέσιν, ἀναλογιζόμενος τὴν θέσιν τῆς ὀρθοδόξου καὶ μόνης ἑλληνοεθνικῆς καὶ ἐπισήμου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐστράφη καὶ εὐλογήσας τὸν λαόν, ἀπεχώρησε πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς παρελάσεως, τὸ δὲ παράδειγμα τοῦ ἐμιμήθησαν καὶ οἱ παρευρισκόμενοι ἱερεῖς. Ὁ λαὸς μετὰ ταῦτα πληροφορηθεὶς τὴν αἰτίαν τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ Μητροπολίτου ἐξέφρασε πρὸς αὐτόν τὴν συμπάθειάν του διὰ τὴν ἑλληνοπρεπῆ στάσιν του, πλείστοι δὲ προσῆλθον εὐθὺς ἀμέσως εἰς τὴν Μητροπολιν καὶ συνεχάρησαν τὴν Α. Σ., ὀργανώσεις δὲ καὶ σωματεῖα ἐπικροτήσαντα τὸ διάβημά του ἐξέφρασαν δι' ἐγγράφων πρὸς αὐτὸν τὰ συγχαρητήρια των μετὰ τῆς δηλώσεως διὰ «εὐρίσκονται παρά τὸ πλεῖρον τῆς Α. Σ. ἔτοιμοι νὰ ἀντιμετωπίσωσιν οἰανδήποτε ἐξέλιξιν».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΟΛΕΩΣ

Λωδεκάνησα. Ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης Ρόδου κ. Τιμόθεος δι' ἐγκυκλίου αὐτοῦ πρὸς τὸ ποίμνιον τῆς ἐπαρχίας του προτρέπων τὸν λαόν ὅπως θεωρῆ τὸν τακτικὸν κατὰ τὰς Κυριακάς καὶ τὰς ἑορτάς ἐκκλησιασμὸν ὡς πρῶτιστόν του καθήκον, ἀγγέλλει ἅμα ὅτι, ὅπως κατοχυρῶσθαι θρησκευτικῶς, ἠθικῶς καὶ ἐθνικῶς τὴν νεολαίαν, συνέστησε Κατηχητικὰ Σχολεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκάλεσε τοὺς γονεῖς, κηδεμόνας καὶ διδασκάλους ὅπως ἀποστέλλουν τὰ τέκνα των, ἐκτιμῶντες τὸν ἱερὸν σκοπὸν «τοῦ τόσο ἐυεργετικοῦ ἀποδειχθέντος θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθόν, ἰδίᾳ ἐν Ρόδῳ».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐν τῷ φύλλῳ τῶν λονδινεῶν «Ἐκκλησιαστικῶν Καιρῶν» τῆς 17 λήξαντος μηνὸς ἐδημοσιεύθη «Δήλωσις» ὑπὲρ ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐπί τὰς ἐν Μόσχᾳ ἑορταῖς τοῦ αὐτοκεφάλου συνελθόντος ἐκεῖ ἐκκλησιαστικοῦ συνεδρίου, καὶ ἀπευθυνομένη «πρὸς πάντας τοὺς ἀνά τὸν κόσμον χριστιανούς». Τὴν Δήλωσιν ταύτην τὸ ἐν λόγῳ φύλλον μετέφρασεν ἐκ τῆς γαλλικῆς, εἰς ἣν εἶχε μεταφρασθῆ ἐκ τοῦ ρωσικοῦ πρωτοτύπου.

Τὸ κείμενον τῆς Δηλώσεως ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

«Δήλωσις»

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγ. Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν.

Τὸ θλιβερόν φαινόμενον τῆς διαίρεσεως τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου πάντοτε παρῶθει τοὺς ποιμένας τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ νὰ λαμβάνη μέτρα πρὸς κατάστασιν τῆς θρησκευτικῆς ἐνότητος. Οὐ μόνον αἱ αὐτοκέφαλοι ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ἀλλὰ καὶ ἡ ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία, πάντοτε κατέβαλλον, καὶ νῦν καταβάλλουσι πολλὰς προσπάθειας πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου. Καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη ἡ συνειδησις τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ τοῦ κινδύνου τῆς διασπάσεως καὶ ὁ πόθος τῆς ἐνότητος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἐξ Ἰσοῦ κατέλαβον καὶ τὸν προτεσταντικὸν κόσμον, εὐρον δὲ τὴν ἔκφρασιν των εἰς τὴν γένεσιν τῆς «Οἰκουμενικῆς Κινήσεως». Ἐνῶ δὲ ὀλοφύχως συμπάσθουμεν πρὸς τὰς προσπάθειας πρὸς ἔνωσιν μετὰ τῶν ἐν Χριστῷ ἡμετέρων ἀδελφῶν, ἡμεῖς, αἱ κεφαλαὶ καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἱ τανῦν συνελθόντες εἰς συνέδριον ἐν Μόσχᾳ, πιστεύομεν ὅτι εἶνε ἱερὸν ἡμῶν καθήκον νὰ καταστήσωμεν γνωστὴν τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὴν ἐνότητα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὰς πρὸς τὸν ἱερὸν τοῦτον σκοπὸν ἀγούσας ὁδοὺς, ἐν τῇ ἐδραίᾳ πεποιθήσει, ὅτι ἡ ἡμετέρα ὀμολογία πιστεως, ἐφ' ὅσον καθορίζει τὴν ἀληθῆ καὶ γνησίαν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἀγάγη τὰς διανοίας καὶ τὰς καρδίας πρὸς τὴν τῶσον ἐνθέρμως ποθητὴν θρησκευτικὴν ἐκείνην ἐνότητα, διότι magna est veritas et prevalebit—μεγάλη εἶνε ἡ ἀλήθεια καὶ θὰ ἐπικρατήσῃ. Ὁ χαρακτήρ τῆς ἐνότητος πραγματῶς πινος ἢ ὀργανισμοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἰδιοτήτων του. Ὑπάρχει ἡ ἐνότης λίθου,

ὀλικοῦ τεμαχίου· ἀλλ' ἡ ἐνότης ἐνὸς φυτοῦ ἢ ζῶντος δημιουργήματος εἶνε τι διάφορον. Ἡ ἐνότης ἐνὸς κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ ἔχει τὴν ἰδιόζουσαν αὐτοῦ ὄψιν, ἀλλ' ἡ ἐνότης τοῦ μοναδικοῦ οὐρανοῦ ἅμα καὶ γῆινου ὀργανισμοῦ—ὅστις καλεῖται Ἐκκλησία—εἶνε ἐντελὴς διαφόρου εἴδους. Ἐπιθυμοῦντες τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλομεν πάντοτε νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν ἰδιόζοντα, ἐξαιρετικὸν καὶ ἀσύγκριτον αὐτῆς χαρακτήρα καὶ νὰ μὴ κρίνωμεν αὐτὴν καθ' ὁ μῆτρον ἕτερον ὀργανισμὸν.

Τὸ Σύμβολον Νικαίας—ΚΠόλεως, ὅπερ ἐπὶ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας ἀποτελεῖ τὴν κοινὴν σύμπατος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἐκκλησιαστικὴν διδασκαλίαν, θέτει τὴν ἐνότητα πρῶτον: «Πιστεύω εἰς μίαν μόνον Ἐκκλησίαν», ἀλλ' ἀμέσως ἐπισημαίνει ἄλλα χαρακτηριστικὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου, ἐμφαίνον οὕτω ἐν τίνι ἡ ἐνότης αὕτη συνίσταται: «τὴν Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν».

Ἡ Ἐκκλησία, ἥτις εἶνε μία, εἶνε πρὸ παντὸς ἁγία Ἐκκλησία. Ἀλλὰ μόνον ὁ Κύριος ἡμῶν εἶνε ἁγίος ἐν τῇ πραγματικῇ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως, καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶνε ἁγία μόνον διότι ἠγιασθῆ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὡς μετέχουσα τῆς θείας ζωῆς του· καὶ ἡ θεία ἐνότης καὶ ἡ μετὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἔνωσις τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ἡ πηγὴ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία εἶνε μία, διότι κέκτηται μίαν μοναδικὴν ἀγιότητα πηγὴν, λόγῳ δὲ τῆς ἀγιότητος αὐτῆς δὲν δύναται νὰ διαίρηται. Ἡ Ἐκκλησία ἦνε οὐ μόνον ἁγία ἐν τῇ ματι τινι μόνον τοῦ κόσμου, οὐδὲ ἕνεκα ἰδιαιτέρας τινὸς θέσεως, ἀλλὰ πανταχοῦ εἶνε ἁγία, ὡς οἱ Πατέρες τῆς ἐν Καρχηδόνι συνόδου ἔγραψον πρὸς τὸν Πάπαν Κελεστίνον: «Ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος οὐδαμοῦ δύναται νὰ ἐξασθενῆ». Ἡ Ἐκκλησία εἶνε μία ὡς οἱ κλάδοι τοῦ κλήματος ἀποτελοῦν ἐνότητα μετὰ τοῦ στελέχους, διότι διατελεῖ ἡνωμένη μετὰ τοῦ Χριστοῦ, τῆς πηγῆς τῆς ζωῆς τῆς (Ἰω ιε 1-5). Ὁ Χριστὸς προσήυχετο ἵνα οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ «ὡς τετελειωμένοι εἰς ἔν» (Ἰω ιζ 23), ὑψοῦμενοι δι' αὐτοῦ εἰς τὴν θείαν ζωὴν. Ὅταν ὁ ἀπ. Παῦλος ὁμιλῇ περὶ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἐξαρτᾶ τοῦτο οὐχὶ ἐξ ὑποταγῆς εἰς τὴν αὐτὴν κυβέρνησιν, ἀλλ' ἐκ τῆς κοινωνίας τοῦ αὐτοῦ ἔρτου τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Σωτήρος ἡμῶν (Α Κορ ι 14—17) καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Ἐκκλησία κέκτηται μίαν κεφαλὴν, τὸν Χριστὸν (Ἐφ δ 15—16).

Ἡ μία καὶ ἁγία Ἐκκλησία εἶνε ἅμα καὶ Καθολικὴ, ἥτοι ἀπλοῦται ἀνά τὸ σύμπαν, δὲν περιορίζεται ὑπὸ χώρου καὶ χρόνου, καὶ ἐνώνει τοὺς πιστοὺς πάσης ἐποχῆς καὶ ἀνά σύμπαντα τὸν κόσμον. Ὅπως δὲ τὸ σύμπαν εἶνε ἓν, οὕτω ἡ καθολικότης τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὴν ἔκφρασιν τῆς ἐνότητός της.

Ἐλος, ἡ μία, ἁγία καὶ καθολικὴ Ἐκκλησία εἶνε καὶ Ἀποστολική. Ὅπερ σημαίνει, ὅτι ὁ χρόνος καὶ αἱ μεταβαλλόμενα γενεὰ δὲν διαταράττουν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις, μετὰ τὰς ἐνενήκοντα ἑκατονταετηρίδας τῆς ἱστορίας της παραμένει ἔτι ἡ αὐτὴ ὡς ἦτο ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀποστόλων, διότι αἱ δωρεαὶ τῆς χάριτος τῆς ἐκχυθείσης εἰς τοὺς ἀποστόλους, οἵτινες ἐγένοντο οἱ ἱδρυταὶ τῆς Ἐκκλησίας, μεταδίδονται συνεχῶς εἰς τοὺς διαδόχους των. Αὐταὶ ὁμως δὲν ἀπενεμήθησαν εἰς ἕκαστον ἐπὶ μέρους ἀπόστολον, ἀλλ' εἰς πάντας τοὺς ἀποστόλους, ἠνωμένους ἐν τῇ αὐτῇ πίστει καὶ τῇ αὐτῇ ἀγάπῃ, ἦσαν δὲ τὸ ἀπαύγασμα τῆς ἐνότητος τῆς Ἁγίας Τριάδος (Ἰω 15 21—26).

Τούτου ἕνεκα ἡ μετάδοσις τῆς ἀποστολικῆς ἐξουσίας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ δὲν ἐγένετο ὑπὸ ἐνὸς μόνου ἐπισκόπου, ἀλλ' ὑπὸ διαφόρων, καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία δὲν διοικεῖται ὑπὸ ἐνὸς μόνου Ἐπισκόπου, ἀλλ' ὑπὸ «τοῦ συνόλου τῶν ἐπισκόπων», τῶν διαδόχων δηλονότι τῶν ἀποστόλων, ἀποτελούντων, κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ 34 ἀποστολικοῦ κανόνος, τὴν ἀνάγκασιν τῆς Τριάδος ἐν Ἐνότητι. Ἐφ' ὅσον δ' ὁ Κύριος ἡμῶν ὑπέσχετο νὰ ἦνε ὅπου καὶ μόνον δύο ἢ τρεῖς εἶνε συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματι του, ἡ συνέλευσις ἐπι-

σκοπών, ήτις τυγχάνει ἐφ' ὀφθαλμὸν ἀποστολικὴν ἐξουσίαν, δύναται νὰ ἦνε μικρὰ τὸν ἀριθμὸν, ὁ δ' ἀριθμὸς ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν περιστάσεων χρόνου καὶ χώρου. Ἐκαστον ὅμως τμήμα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐμφανιζόμενον ὡς αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία, διοικεῖται ὑπὸ τῆς συνελύσεως τῶν ἐπισκόπων καὶ εἶνε πεποιτισμένον διὰ πληρότητος ἐξουσίας. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἕκαστον τμήμα κέκτηται τὰ αὐτὰ, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ, δικαιώματα, πᾶς δὲ ἰμπεριαλισμὸς εἶνε ξένος πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, ήτις παραμένει πιστὴ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐν Κερθαγένῃ συνόδου, ἐρωτησάσης τὸν Πάπαν Κελεστίνον δι' ἐπιστολῆς ἂν ὑπάρχει ὁ πιστεύων ὅτι ὁ Θεὸς ἐπρόικισεν ἐν μόνον πρόσωπον δι' ὀρθῆς κρίσεως καὶ ἀνούμενος αὐτὴν εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἐν συνόδῳ συνηγμένων ἱερέων.

Παραμένοντες, λοιπὸν, πιστοὶ εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτὴν τῆς ὑπὸ τῆς ἀρχαίας οἰκουμένης Ἐκκλησίας παραδεκτῆς ἐνότητος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πιστεύομεν ὅτι ἡ περὶ τῆς ἐνότητος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἰδέα τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας εἶνε πεπλανημένη, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς δὲ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος ταύτης χρησιμοποιοῦμενα μέσα εἶνε σφαλῆρα. Στενῶς συνδεδεμένη μετὰ τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους καὶ ἐπιδιώκουσα νὰ διαδεχθῆ αὐτό, ὑποκατέστησε τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἐνότητος τοῦ κράτους καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχη καὶ ἐπεκτείνῃ αὐτὸ διὰ μέσων ἀναλόγων πρὸς τὰ τοῦ κράτους, ἦτοι, διὰ τῆς δυνάμεως. Εἶνε ἐπὶ ἐπισημῶς Κράτος, ὑποκειμένη εἰς τὸν διεθνῆ νόμον, οὕτω δ' εἶνε ἐξ ὀλοκλήρου ἀναμεμιγμένη εἰς πολιτικὰς ραδιουργίας καὶ ἐνέδρας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὑπέφερε πάντοτε, καὶ ἀκόμη ὑποφέρει μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς στιγμῆς. Ἡ ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία ἐλησμόνησεν ὅτι, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀποστόλων, εἶμεθα μέλη τῆς Ἐκκλησίας, οὐκ ἔχομεν ὄψε μένουσαν πόλιν, εἶμεθα μόνον πάροικοι ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ πολιτεία ἡμῶν εἶνε ἐν οὐρανοῖς καὶ δυνάμεθα μόνον νὰ εἶμεθα ἠνωμένοι καθ' ὅσον ἐνούμεθα μετὰ τῆς μιᾶς κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀγιαζόμεθα ὑπ' αὐτῆς· πᾶν, ἐπομένως, πλάσμα, τῷ ὁποίῳ τὸ θρησκευτικὸν κέντρον εἶνε γῆϊνον, ἐνῶ ὑπάρχει δι' ὅλους οὐράνιον κέντρον, εἰσάγει διαρχίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ διαταράττει τὴν ἐνότητά της.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας, χωρισθεῖσα ἀπὸ τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ἀτέρριψε τὴν σφαλερὰν ἀντιληψιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, στερουμένη ὅμως μυστηρίου Ἱερωσύνης δὲν ἀποδίδει ἐπαρκῆ σημασίαν εἰς τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν, τὴν μοναδικὴν ταύτην πηγὴν ἱκανοποιήσεως καὶ ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ἐν χρόνῳ. Δογματίζει τὴν ἐνότητα Ἐκκλησίας καὶ Κράτους καὶ δὲν ἐννοεῖ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐνότητα πίστεως.

Ἐτι μᾶλλον ἀπομακρύνεται τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ἡ γνωστὴ ὡς οἰκουμένη κίνησις. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν αὕτη δεικνύει ἀπομάκρυσιν ἀπὸ τοῦ προτεσταντικοῦ ἀτομισμού καὶ πόθου τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς διαιρέσεως τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου, ἔχει τὰς θετικὰς τῆς ὄψεως· ἀλλὰ οὐδαμῶς ἐννοεῖ τὴν ἀληθῆ τῆς Ἐκκλησίας ἐνότητα. Ἀντικατέστησε τὸν ὑπὸ τῶν δογμάτων στηριζόμενον σκοπὸν τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ὀργανικῆς ἐνότητος δι' ἐξωτερικῆς μηχανικῆς ἐνότητος, στηριζομένης ἐπὶ τοῦ κατὰ τῆς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀδικίας ἀγώνος. ὡς καὶ τοῦ ἀγώνος κατὰ τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Οἱ σκοποὶ οὗτοι δὲν εἶνε ἀπορριπτέοι καθ' ἑαυτοὺς, διότι καὶ ὁ Κύριος ἱκανοποίησεν ἐπίσης τοὺς πεινῶντας, εἰπὼν εἰς τοὺς ἀποστόλους «δοτε αὐτοῖς ὅμεις φαγεῖν» (Μθ ιδ 17).

Ἄλλ' οὐχὶ τοιαύτην ἐννοεῖ ὁ Κύριος ἡμῶν τὴν κλησιν τῶν ἀποστόλων. Δὲν ἀπέδιδε σημασίαν εἰς τὴν πίστιν τῶν ἀναζητούντων αὐτὸν διότι ἔφαγον ἄρτον καὶ ἐχορτάσθησαν (Ιω ς 26, β 18), ἐπέπληξε δὲ τὴν Μάρθαν, ήτις, ἀντὶ νὰ ἀκούῃ τοὺς λόγους τοῦ Διδασκάλου, ἐτόρβαζε περὶ τὴν ἐτοιμασίαν μεγάλου συμποσίου. Ἡ Οἰκουμένη ὅμως κίνησις, λησμονήσασα

τὸ ἐν, οὐ ἐστὶ χρεία, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνον ζῆ, κατέστη εἰς διεθνῆ λαϊκὸς, φιλανθρωπικὸς, ὀργανισμὸς, ὅστις προσπαθεῖ νὰ ἀγοράσῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων διὰ τῆς φιλανθρωπίας, οὕτω δὲ ἀναμυγνύεται εἰς τὴν διεθνή πολιτικὴν καὶ ἀποβαίνει τὸ ὄργανον πολιτικῶν σχεδίων κατὰ τῶν ὁμολογούντων τὴν ὀρθόδοξον πίστιν.

Δὲν εἶνε τῶρα δύσκολον νὰ κατανοηθῆ διατί οὕτε τὰς ἐνωτικὰς τάσεις τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν, οὕτε τὴν προτεσταντικὴν Οἰκουμένην Κίνησιν. Ἡ ὑποστήριξις τῶν τάσεων τούτων θὰ ἐσήμαινε ὅτι δὲν θὰ ἐβοηθοῦμεν, ἀλλὰ θὰ παρεκωλύομεν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι θὰ δισπῶμεν τὴν ἣν ἔχομεν ἐνότητα μετὰ τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ήτις εἶνε ἀδιαίρετος, καὶ θὰ ἐθυσιαζόμεν τὴν ἀληθῆ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ψευδῆ ἐνότητα.

Ἰδιαιτέρως δὲ συμφωνία μετὰ τὰς ἐνωτικὰς τάσεις τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας θὰ ἐσήμαινε ὅτι ἀπορρίπτομεν τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν περὶ τοῦ πληρώματος τῆς ζωῆς ἐν χάριτι, τῇ ὑπὸ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἐκχυθείσῃ ἐπὶ πάσης ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἀπορρέουσαν διδασκαλίαν περὶ τοῦ εἶδους τῶν δικαιωμάτων τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐπιδιοκίμασία δὲ τῆς Οἰκουμένης Κινήσεως θὰ συνεπήγετο οὐ μόνον τοπικὴν, ἀλλὰ καὶ χρονικὴν διάρρηξιν τῆς ἀληθοῦς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο θὰ ἐσήμαινε ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ διασπᾶσθαι τὴν ἀδιάκοπον τῆς χάριτος ἄλυσιν, τὴν συνδέουσαν τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μετὰ τῶν ἀποστόλων διὰ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Θὰ ἐσήμαινε ἐπίσης, ὅτι πᾶσοι μὲν τὸν θησαυρὸν τῆς πίστεως ἀντὶ συσσιτίου πινακίου σούπας, ἀντὶ φανταστικῶν ὑλικῶν πλεονεκτημάτων, καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε δι' αὐτῶν νὰ συνθηρεῖται ἀνθρωπίνως ψυχὰς. Μία μόνον ὑπάρχει ὁδὸς ἄγουσα πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθοῦς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐνότητος τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, μία τοπικῶς τε καὶ χρονικῶς. Αὕτη εἶνε στενὴ, ἀλλὰ ἡ μόνη πρὸς τὸν σκοπὸν ἡμῶν ἄγουσα. Καὶ εἶνε ἡ ὁδὸς τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας.

Κατὰ λόγον τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης προόδου αἰ δυτικαὶ Ὁμολογίαι θὰ πλησιάζωσι πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ εὐχερέστερον θὰ ἀποκαταστήσωσι τὴν μετὰ ταύτης ἐνότητα. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πάντοτε ἐπίστευεν ὅτι τὸ πρῶτον αὐτῆς ἱερὸν καθῆκον εἶνε ἡ διακράτησις τῆς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ήτις εἶνε ἀδιαίρετος. Ἰκετεύομεν τὸν Κύριον ὅπως βουληθῆ νὰ κατευθύνῃ καὶ τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς ἡμῶν πρὸς τὸν ἀγαθοποιὸν σκοπὸν τούτον.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου οἱ «Ἐκκλησιᾶ Καιροῖ» τοῦ Λονδίνου ἐδημοσίευσαν διεξοδικώτατον ἄξιον προσοχῆς κύριον ἄρθρον (17 Σεπτ.) ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Μόσχα καὶ ἡ Ἐνότης». Τὰ κύρια σημεῖα τοῦ ἄρθρου θὰ ἐκτεθῶσιν εἰς ἐπόμενον φύλλον.

—Καθ' ἃ ἀναγράφει τὸ ἐπίσημον «Περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας» (Ἰούλιος 1948), ἡ ἐν Πολωνίᾳ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, πρὸ εἰκοσιπενταετίας «παρανόμως διὰ τόμου τοῦ Πατριάρχου ΚΠόλως Γρηγορίου ΣΤ' τῷ 1924 ἀναγορευθεῖσα αὐτοκέφαλος» καὶ οὕτω «ἀποσπασθεῖσα τῆς Μητρὸς αὐτῆς ὀρθοδόξου ρωσικῆς Ἐκκλησίας» διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τοῦ ὀρθοδόξου πολωνικοῦ λαοῦ, ἀπεφάσισε νὰ ἐπανασυνδεθῆ μετὰ τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἐφ' ᾧ καὶ περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου ἀφίκετο εἰς Μόσχαν ἀντιπροσωπεῖα ἐκ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ὅπως διαδηλώσῃ εἰς τὸν Μακαρ. Πατριάρχην Μόσχας τὸν πόθον τῆς τούτου.

Τῇ 21 Ἰουνίου ἡ ἀντιπροσωπεῖα γενομένη δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, ὑπέβαλεν εἰς τὴν Α. Μ. τὴν παράκλησιν, ὅπως ἡ ἐν Πολωνίᾳ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία γένηται δεκτὴ εἰς κανονικὴν κοινωνίαν μετὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, παράσχῃ δὲ τὴν εὐλογίαν τῆς, ὅπως λογισθῆ αὐτοκέφαλος. Τῇ ἐπομένῃ ἡ Ἱ. Σύνοδος

συνεδρίασα διατύπωσε την περί αυτοκεφάλου απόφασιν, έδωκε δέ την συγκατάθεσιν αυτής, όπως ό έκ των μελών της πολωνικής αντιπροσωπείας πρωθιερέυς Μιχαήλ Κεδρόφ χειροτονηθή βικάριος Έπίσκοπος Βροσ-σλάβσκη.

— Έν τώ τελευταίω τεύχει (Αυγούστου) του έπίσημου «Περιοδικού του Πατριαρχείου Μόσχας» δημοσιεύονται τά των τελετών του έορτασμού της 500ετηρίδος του αυτοκεφάλου της ρωσικής Έκκλησίας, αί κατ' αὐτάς έκφωνηθεΐσαι συγχαρητήριοι προσφωνήσεις των αντιπροσώπων των ορθόδοξων Έκκλησιών, τά κομισθέντα ύπ' αὐτών πατριαρχικά και πρωθιεραρχικά γράμματα, περιγραφαι των έορτίων πανηγυρισμών και σχετικά πρὸς τό γεγονός άρθρα.

Μεταξύ των -κατά πρόσκλησιν μετασχόντων του έορτασμού ήτο και ό Πατριάρχης -Καθολικός πάντων των Άρμενίων Γεώργιος Σ' και ή συνοδεία αυτού. Η άρμενική αντιπροσωπεία μετέσχε και του έκκλησιαστικού συνεδρίου.

— Τη 17' Ιουλίου έγινε πανηγυρικῶς έν Μόσχα ή έπίσημος παράδοσις τριών μετοχιακών ναών εις τάς Έκκλησίας Άντιοχείας, Βουλγαρίας και Σερβίας εις ένδειξιν των μεταξύ των Έκκλησιών τούτων και της ρωσικής ζωτικῶν σχέσεων. Άντηλλάγησαν κατάλληλοι προσφωνήσεις. Οι ναοί οδοι επέχουσι θέσιν μετοχιών, έν οίς θα έδρεύωσιν αντιπρόσωποι των Έκκλησιών, εις άς ταύτα παρεχωρήθησαν.

— Έν τώ έναρκτηρίῳ του προσφωνήματι ό Πατριάρχης Άλέξιος άνασκοπών την άνά τους αΐωνας τήρησιν άνοιδος της ορθοδόξου πίστεως ύπό της ρωσικής Έκκλησίας, έξήρε πόσον μέν αύτη άπηχθάνετο την Δύσιν, έπισκοπισθείσαν ύπό του «έκ του φρέατος της άβύσσου καπνοῦ» (Άποκ. θ' 1—3), μετά πόσης δ' έλπίδος άπέβλεπεν εις την φωτεινήν και άγιάν Άνατολήν, έμβλέπουσα έν αύτῇ εὐελπι στήριγμα και άκλόνητον τεΐχος κατά πάσης ξένης πρὸς την ορθοδοξίαν έπιθέσεως, ταπεινώσε δέ και μετ' άγάπης υπεπάσσετο εις την Μητέρα Έκκλησίαν. «Όταν όμως περί τά μέσα του 16' αϊ. έπισκοτίσθη ή ορθόδοξος πίστις έν τη Έκκλησίᾳ ΚΠόλεως και δ τε Πατριάρχης και ό αυτοκράτωρ έδέχθησαν την μετά της Ρώμης ουνίαν, τότε ή ρωσική Έκκλησία, έν τῷ προσώπῳ των Ιεραρχών αύτης, προστατεύουσα την έαυτῆς πίστιν, έκρινεν άναγκαϊον όπως βαδίση οδόν ανεξάρτητον, ιδιάζουσαν τῷ ύπέρ της καθαρότητος της ορθοδόξου αύτης πίστεως ζήλῳ της. Η δέ Θεία Πρόνοια ήγαθύνθη να εὐλογήση την άπόφασιν ταύτην, οὗτα δέ τό έτος 1448 ένεφανίσθη ως έναρξίς του αυτοκεφάλου της ρωσικής Έκκλησίας. Τό αὐτακέφαλον, λοιπόν, παρουσιάζεται ως μνημειον του εύλαβοῦς ζήλου του ρωσικοῦ λαοῦ ύπέρ της πίστεως και της εις την ορθόδοξον Έκκλησίαν άφοσίσεως αυτού». Άναφερόμενος δέ περαιτέρω ό Πατριάρχης εις τό επί ταίς έορταίς ταύταις, συνέδριον της Μόσχας, ειπε «πως να μη έπωφεληθώμεν της αδελφικῆς έπικοινωνίας ταύτης όπως από κοινου διασκεφθώμεν περί των έξ ύσου πάσας τάς ορθοδόξους Έκκλησίας ταρασσόντων ζητημάτων;...».

— Καθ' ά άναγινώσκομεν έν τῷ Δελτίῳ της Οικουμενικῆς θρησκευτικῆς Ειδησεογραφίας, ή Α. Μ. ό Πατριάρχης Μόσχας έδήλωσεν, ότι ή Πράγα έφεξίς θα καταστή έδρα μητροπολιτική της ορθοδόξου Έκκλησίας, ό δ' έν Τσεχοσλοβακία Έξαρχος του Πατριαρχείου Μόσχας Σεβ. Έλευθέριος θα ήνε ό πρώτος Μητροπολίτης Πράγας. Προστίθεται, ότι ή δημιουργία της νέας ταύτης μητροπολιτικῆς έδρας άποδεικνύει την σπουδαιότητα, την όποιαν ή ρωσική Έκκλησία άποδίδει εις τον έν Τσεχοσλοβακία ρόλον της ορθοδόξου μειονότητας. Οι «Έκκλησ. Καιροί» του Λονδίνου, σχολιάζοντες τό διάβημα τούτο της ρωσικής Έκκλησίας, έπάγονται ότι ή άνώψωσις της Πράγας εις μητροπολικήν έδραν, παρά τό ολιγάριθμον των εκεί ορθοδόξων, άποτελεϊ επέκτασιν της ρωσικής προπαγάνδας κατά του ρωμαϊκού καθολικισμού.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Τό 21 άρθρον του ύπ' άριθ. 177 νόμου, του ρυθμιζοντος τάς σχέσεις Έκκλησίας και Κράτους διαγορεύει ; «Οί άρχηγοί των θρησκευμάτων, ως και οι Μητροπολίται, οι έπίσκοποι, οι ήγούμενοι και οι λοιποί οι κατέχοντες σπουδαίας θέσεις, οι έξ έκλογῆς ή άναγορευθέντες κατά τάς διατάξεις του Συντάγματος των σχετικῶν θρησκευμάτων, δέν θα άναγνωρίζονται τελούντες έν ένεργεία «εμῆ μετ' έγκρισιν του Προεδρείου της Μεγάλης Έθνικῆς Συνελεύσεως, διδομένην κατ' εισηγήσιν του Έπουργοῦ των θρησκευμάτων. Πρὸ της αναλήψεως ύπηρεσίας πάντα ταύτα τά πρόσωπα οφείλουσι να όμώσωσι τον δρκον πίστεως ένώπιον του Έπουργοῦ Θρησκευμάτων, κατά τον άκόλουθον τύπον ;

«Ός δούλος του Θεοῦ, ως άνθρωπος και ως πολίτης, ορκίζομαι να ειμαι πιστός εις τον λαόν και να υπερασπίζομαι την ρουμανικήν λαϊκήν Δημοκρατίαν κατά των έξωτερικῶν και έσωτερικῶν έχθρῶν. Ορκίζομαι να έμποδίζω τους ύφισταμένους μου από του να έπιχειρῶσι πράξιν παραβλάπτουσαν την δημοσίαν τάξιν και την άκεραιότητα της Ρουμανικῆς Δημοκρατίας ή να μετέχωσι τσαούτης, και ορκίζομαι ότι έγώ αὐτός οὔτε θα έπιχειρήσω αύτην οὔτε και θα μετάσχω. Εἴη μοι ό Θεός βοηθός».

Εις τον δρκον πίστεως των λοιπῶν μελών του κλήρου προστίθεται ή φράσις : «Ορκίζομαι ότι θα σέβωμαι τους νόμους της ρουμανικῆς λαϊκῆς Δημοκρατίας και θα φυλάττω τό μυστικόν έν τη ύπό του Κράτους ταχθείση μοι ύπηρεσίᾳ».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Καθ' ά άναγράφει τό έπίσημον συνοδικόν δργανον της βουλγαρικῆς Έκκλησίας, «εις μαρτύριον του ύπέρ της Έκκλησίας Βουλγαρίας ένδιαφέροντος αυτού ό Πατριάρχης Άλέξιος έδώρησεν ήμίν ένα λαμπρόν ναόν έν αὐτῷ τῷ κέντρῳ της Μόσχας, αὐθαρεϊ δέ έν τη πόλει ταύτῃ Ιδρύθη ορθόδοξον βουλγαρικόν κέντρον, σκοπὸν έχον την διατήρησιν της μεταξύ των δύο Έκκλησιῶν και αδελφῶν λαῶν έπαφῆς. Ο άρχιμ. Μεθόδιος, τείως Γραμματεὺς του Έξάρχου Στεφάνου, διώρισθη προσωρινός προϊστάμενος του ναοῦ».

— Η έφημερίς «Ζόρνιτσα», τό κυριώτερον φύλλον της έν Βουλγαρία Εὐαγγελικῆς κοινότητος, έδημοσίευσε (23 Οκτ. 1948) συνέντευξιν μετά του τμηματάρχου των θρησκευμάτων κ. Άλιεφ περὶ του ζητήματος της έν βουλγαρία θρησκευτικῆς έλευθερίας. Ο κρατικός αντιπρόσωπος, αναφερόμενος εις τό πρό τιнос συγκροτηθῆν 30δν συνέδριον του Συνδέσμου των έν Βουλγαρία ορθοδόξων Ιερέων, έτόνισεν ότι «τό συνέδριον έπεδοκίμασεν έξ ολοκλήρου την άπόφασιν της 'Ι. Συνόδου, δι' ης κατακρίνεται ή χρῆσις του Ιεροῦ άμβωνος πρὸς πολιτικούς σκοπούς και κατά της κυβερνήσεως ή του Έθνικοῦ Μετώπου, άπεδέχθη δ' όμοφώνως συνοδικήν άπόφασιν έξουσιοδοτοῦσαν τά μέλη του κλήρου της έν Βουλγαρία ορθοδόξου Έκκλησίας να μετέχουν της ήνωμένης πολιτικῆς ταύτης οργανώσεως, να γίνονται πρόεδροι των δημοτικῶν ή άγροτικῶν συμβουλίων, κλ. Τό Ιερατικόν συνέδριον έπίσης συνεφωνήσε πρὸς την άπόφασιν όπως ή Έκκλησία μη καταρτίζη θρησκευτικὰς οργανώσεις νέων, οὔδε θρησκευτικά δι αυτούς μαθήματα, έφ' όσον τό βουλγαρικόν σύνταγμα έμπιστεύεται εις τό κράτος την μέριμναν περί της έκπαιδεύσεως των νέων».

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Ο έπίσκοπος Έδιμβούργου έν λόγω του πρὸς Βιομηχανικόν Χριστιανικόν Σύνδεσμον όμιλῶν περί χριστιανικοῦ πολιτικοῦ κόμματος ειπεν ότι, καιτοι έκ πρώτης όψεως ό σχηματισμός τσούτου κόμματος έμφανίζεται ως έλκυστικός, έν τούτοις ή σχετική πρότασις δέν οριστικῶς να άπορριφθῆ. Διότι—προσέθηκεν ό άγορητής—έν τη κοινή αντίλήψει ή Έκκλησία κατ' άνάγκην θα ταυτισθῆ πρὸς τό έν λόγω κόμμα, τούτο

δὲ ἐξ ἄλλου θὰ περιλάβῃ ἐν καιρῷ πολλοὺς κατ' ὄνομα μόνον χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι καὶ θὰ ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ κόμματος.

—Οἱ ἀντιπροσωπεύσαντες τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἐν Amsterdam συνελθόν πρῶτον Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν ὑπέβαλον εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν αὐτῆς Συνέλευσιν τὴν ἀκόλουθον περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Συμβουλίου δῆλωσιν:

«Ὁ καταρτισμὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν ἱστορικὴν ταύτην στιγμήν εἶνε σημαντικὸν γεγονός, διότι ὑπομνήσκει τὴν τε πρότερον καὶ τὴν σύγχρονον ἐνέργειαν τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπεραμύνεται τῆς ἰδέας μιᾶς ἐνότητος ἐπέκεινα τῶν μεταξὺ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως διαφορῶν. Τὸ μέλλον αὐτοῦ ἐν γούνασι τοῦ Θεοῦ κείται. Εἶνε ἀκόμη νεαρόν, καὶ ἡ ἀνάπτυξις αὐτοῦ θὰ ἐξαρτηθῇ κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς ἐναντι αὐτοῦ στάσεως ἐκάστης Ἐκκλησίας-μέλους καὶ ἐκ τῆς ἀφυπνίσσεως τῆς οἰκουμενικῆς συνειδήσεως ἐν ἐκάστῳ χριστιανῷ. Ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας φρονεῖ ὅτι ἡ ἀγγλικανικὴ κοινοπολιτεία μέλλει νὰ δράσῃ σημαντικῶς ἐν τοῖς κόλποις τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως, ἐλπίζει δὲ ὅτι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Συνέλευσις θὰ ἐξασκολληθῇ ὑποστηρίζουσα τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον καὶ ὅτι, ἐξ ἄλλου, ὁ οἰκουμενισμὸς θὰ ἐπεκταθῇ εἰς τὴν ἐνορίαν, τὸ σχολεῖον καὶ τὸ Πανεπιστήμιον, εἰς τὴν μεταξὺ τῆς νεολαίας ἐργασίαν καὶ εἰς τὰς μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἀγγλικ. Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν σχέσεις».

—Κατὰ τὴν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου συγκροτηθεῖσαν ἐν Ὑόρκῃ συνέλευσιν ἡ Α. Σ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ὑόρκης ὁμιλήσας περὶ τῆς ἐναντι τοῦ πολέμου στάσεως τοῦ χριστιανοῦ, εἶπε σὺν ἄλλοις, ὅτι «δεδομένων τῆς φύσεως τοῦ συγχρόνου πολέμου καὶ τῶν συνεπειῶν τῆς ἡττης, εὐκολώτερον εἶναι νὰ καθορισθῇ σήμερον πῶς ἐγκείται τὸ καθήκον τοῦ χριστιανοῦ. Πρῶτον, συμμορφούμενος πρὸς τὴν βούλησιν τοῦ Κυρίου καὶ ἔχων συνειδήσιν τῶν φρικωδῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ συγχρόνου πολέμου, ὁ χριστιανὸς δέον τὰ πάντα νὰ πράττῃ πρὸς προφύλαξιν τῆς εἰρήνης καὶ ἀποφυγὴν τῶν αἰτίων τοῦ πολέμου. Οὐδέποτε πρέπει νὰ φρονῇ ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι ἀναπόφευκτος· τὸ νὰ τὸν θεωρῇ τις τοιοῦτον, σημαίνει ὅτι τὸν προπαρσκευάζει. Ὁ χριστιανὸς οὐδέποτε δέον νὰ ἀπελπίζεται ὡς πρὸς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης, θὰ πρέπη νὰ ὑποφέρῃ καὶ τὰς μᾶλλον ἀπελπιστικὰς βραδύτητας ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῶν σχετικῶν διαπραγματεύσεων ἐφ' ὅσον ὑπάρχει καὶ ἡ ἐλαχίστη δυνατὸτης συνεννοήσεως. Δεύτερον, ὁ χριστιανὸς ἀποκαλύπτει ἐν τῇ ἀπολύτῳ κυριασσίᾳ τῶν ἐθνῶν μίαν τῶν κυριωτέρων ἀπειλῶν τοῦ πολέμου. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ ἠνωμένα Ἔθνη ἐν τῇ προσπάθειά των νὰ περιορίσουν τὴν τάσιν ταύτην...».

ΙΝΔΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐν τινι τῶν τελευταίων τευχῶν τοῦ ἐπισήμου «Περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας» μακρὸν ἄρθρον περιγράφει τὴν ἐξάρτησιν τῆς ἐν Ἰνδίας Συριακῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῆς ὀρθοδόξου ρωσικῆς Ἐκκλησίας, κατ' ἃ ὅμως ἀνέγραψεν ἐν τῷ «The Christian Century» τοῦ Σικάγου (Ἰούλιος 1948) ὁ Common Philip, ἡ Συριακὴ αὕτη Ἐκκλησία εἶνε ἁπλῶς κλάδος ὑπαγόμενος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐδρεύοντος ἐν Χόμς τῆς Συρίας σύρου Πατριάρχου τῶν Ἰακωβιτῶν, ὅστις καὶ μετέσχε τοῦ κατὰ τὸ θέρος συγκροτηθέντος ἐν Μόσχᾳ ἐκκλησιαστικοῦ συνεδρίου.

Τὸ Δελτίον τῆς ἐν Γενεύῃ Οἰκουμενικῆς Ὑπηρεσίας Τύπου καὶ πληροφοριῶν (Αὔγουστος 1948) ἀναγράφει σχετικῶς, ὅτι πρὸ τριακονταετίας ἤδη ὁ ἐν λόγῳ Πατριάρχου διεξεδίκησε κυριότητα ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης. Πολυάριθμα μέλη αὐτῆς ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντα τοὺς ἐπισκόπους καὶ τὸν κληρὸν ἀντιστάντες κατὰ τῆς ἀξιώσεως ταύτης, ἀπῆρτισαν ἀνεξάρτητον ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, γνωστὴν νῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Συριακὴ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ Malabar», ἥτις καὶ ἐκλέγει τὸν ἰνδὸν τῆς Καθολικῶν, ὅφ'

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Α' ΒΙΒΛΙΑ

- 1) Ἐκλογαὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Δρ. 7.000.
- 2) Tihamer Toth : Χριστιανικὴ Πίστις καὶ Ἐπιστήμη (κατὰ μετάφρασιν Ἰ. Παναγιωτίδου) Δρ. 3.000.
- 3) Ἀπολογητικὰ τῶν Πατέρων τῶν πέντε πρώτων αἰώνων κατ' ἐπιλογὴν Γρηγορίου Παπαμιχαὴλ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Δρ. 15.000.
- 4) Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαϊάκη. Ὁ ἱερεὺς ἀπέναντι τῶν ἐργατῶν. Δρ. 2.000.
- 5) Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαὴλ «Θρησκεία καὶ διανόησις». Δρ. 4.000.
- 6) Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπογραμμὸς ἠθικοῦ βίου». Δρ. 2.900.
- 7) Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ματθαϊάκη «Ἀπὸ τὴν πηγὴν τοῦ Ζῶντος Ὑδατος». Δρ. 8.000.
- 8) «Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Ἐξομολόγησιν». Δρ. 3.000.
- 9) Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου «Μελετήματα». Α' Δρ. 4.000.
- 10) Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου «Μελετήματα». Β' Δρ. 4.000.
- 11) Tihamer Toth ; Οἱ νέοι καὶ τὸ Ἄλκοολ (κατὰ μετάφρασιν Ἰ. Παναγιωτίδου) Δρ. 3.000.

Β' ΦΥΛΛΑΔΙΑ

Ἡ φωνὴ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (διανέμεται δωρεάν διὰ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων).

- α) Ὀλίγα χρυσὰ λόγια σὲ μιὰ ἀμαρτωλῆ
- β) Πρὸς τὸν τραυματίαν
- γ) Χριστοῦγεννα στὴ φυλακῇ
- δ) Ἐπίσημα ἔγγραφα κατὰ τῆς αἰρέσεως τῶν Χιλιαστῶν
- ε) Χιλιασταὶ ἢ ψευδομάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά
- στ) Ἀπὸ τὰ βασικὰ προβλήματα τῶν νέων
- ζ) Στὸ μαχόμενον Ἑλληνόπουλο
- η) Ἐν φυλακῇ ἤμην...
- θ) Παράδεισος σὲ φυλακῇ
- ι) Νεότης καὶ εὐσέβεια
- ια) Μιὰ ματιὰ στὸ μέλλον μας
- ιβ) Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ πλάναι τῶν ψευδομαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά

Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν εἰς πάντα διαβιβάζοντα τὸ ἀντίτυπον εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Φιλοθέης 19. Τὰ δωρεὰν παρεχόμενα διανέμονται διὰ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

ὄν ὑπάγονται οἱ ἰνδοὶ ἐπίσκοποι, τὸ δὲ τμήμα τῆς ἀναγνωρίζουσας τὴν κυριότητα τοῦ Πατριάρχου τοῦ Χόμς Συριακῆς Ἐκκλησίας εἶνε γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἰακωβιτικὴ Συριακὴ Ἐκκλησία τοῦ Malabar». Αὕτη διοικεῖται ὑπὸ ἀποστελλομένων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ξένων ἐπισκόπων καὶ ὑπὸ ἰνδῶν ἱεραρχῶν. Κατὰ τὰς ἐν Ἰνδίας δὲ γεγομένους ἐρεῦνας, ἀμφότεροι οἱ κλάδοι οὗτοι τῆς Συριακῆς ἐν Ἰνδίας Ἐκκλησίας διακηρύνουν ὅτι οὐδὲν γνωρίζουν περὶ ἐξαρτήσεως αὐτῶν ἐκ τῆς ἐν Μόσχᾳ ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Κ Δ εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατόν.

Ἀναγινώσκωμεν ἐν τῷ Δελτίῳ Τύπου καὶ Εἰδήσεως τῆς Γενεύης, ὅτι 150.000 ἀντίτυπα τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐν νεοελληνικῇ μεταφράσει ἐδημοσιεύθησαν ἐν ταῖς ἠνωμέναις Πολιτείαις ἐπὶ τῷ τέλει νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς Ἑλλάδα συνεπείᾳ παρακλήσεως διαβιβασθείσης κατὰ τὸ τελευταῖον φθινόπωρον ὑπὸ τῶν ἑλ-

ληνικών στρατιωτικών αρχών προς την Αμερικανική Βιβλική Έταιρεία. Η δὲ Βρετανική και ξένη Βιβλική Έταιρεία εκτυπώνει ἐν Καναδᾷ 50.000 αντίτυπα τῆς Κ.Δ. εἰς τὸ πρωτότυπον πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Προστίθεται ὅτι μέχρι τοῦδε ἀπεστάλησαν διὰ τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν 200.000 ΚΔ εκτυπωθεῖσαι ἐν Νέα Ὑόρκη.

Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

Ἡ ἀμερικανική Βιβλική Έταιρεία κατήρτισε πενταετές σχέδιον εκτυπώσεως καὶ διανομῆς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν 60.000.000 ἀντιτύπων τῆς Ἁγ. Γραφῆς διὰ δαπάνης 11.883.494 δολλαρίων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

† *Μητροπόλιτον Σάμου Εἰρηναίου* Ἀπὸ τὰ θέματα τοῦ Χριστιανικοῦ Συνεδρίου τοῦ Ἀμστερδαμ. Ἐκδοτ. Οἶκος «Ἀστήρ». Ἀπ. καὶ Σ. Παπαδημητρίου, Ἀθῆναι 1948 (σ. 65).—Περιέχει μετὰ προλόγου τὰ ἐξῆς θέματα: Κοινὴ ἀρχὴ συνεννοήσεως ἢ χριστιανικῆ ἀλήθεια.—Τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ ἀνθρώπου.—Ἡ Ἐκκλησία καὶ αἱ διεθνεῖς ὑποθέσεις.

Ἐγκόλιον Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1949, καταρτισθὲν ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Ι. Φαρέλα Πρωτονοταρίου τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἔτος εἰκοστὸν ἕκτον. Ἀθῆναι, Τύποις «Φοῖνικος», 1949.

Ἰωακείμ Σπετσιέρη Ἀρχιμ., Διδάκτορος τῆς Θεολογίας καὶ Ἱεροκήρυκος, Ἡ ἐρημίτις Φωτεινὴ εἰς τὴν ἐρημον τοῦ Ἰορδάνου. Ἀκριβῆς καταλήσσοσα ἐξιστόρησις εἰς πρόσωπα καὶ πράγματα. Ἐκδ. τρίτη. Ἐκδοσις «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης» ἐκδοτ. Οἴκου Σωτ. Ν. Σχινῶν. Βόλος 1949 (σ. 88).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Συνδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθῆνας (Κ), ὁδὸς Φιλοθέης 19. Τηλέφ. 27.689.

Αἶδσο. Γεράσιμον Καραντινὸν Γριζάτην Σάμης ἢ Ἱερά Σύνοδος ἠθέλησεν ἀπλῶς νὰ πληροφορηθῆ ὅσοι ἐν τῶν ἱερέων γνωρίζουν τὰς δύο γλώσσας.—*Αἶδσο. Χαράλ. Δημητρίου* Ἀργιλλοχωρίων ἢ διεύθυνσις σας ἐτακτοποιήθη.

—*Αἶδ. Βασίλ. Παῖσιον* Αἰγάλεω Περιστέρη ἢ διεύθυνσις σας διωρθώθη.—*Αἶδ. Μιχαὴλ Παπᾶν* Σίδηρην Φιλιατῶν ἀναμένομεν τὸ ἔμβασμα ἀμφοτέρων τῶν ἐτῶν τῆς «Θεολογίας», τῆς ὁποίας αἱ συνδρομαὶ προκαταβάλλονται.—

Στρατ. Πώτην Κομπιλήρη Σ.Ε.Α. Σύρου 1ος Λόχος, Β.Σ.Τ. 902, συνημορφώθημεν πρὸς τὴν ἐπιστολήν σας τῆς 5-12-48.—*Αἶδ. Σταλιανὸν Πιακῆν* Χανιά, ἐνεγράφητε.

—*Χρήστον Σάββα* πρὸς ἕδρον «Πόνου», Λευκασίαν ἢ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου θὰ συνεχισθῆ εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς καλὰς σας εὐχὰς, τὰς ὁποίας ἀνταποδίδομεν μυριοπλασίως.

— ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ νόμου 2200)1940 «περὶ ἱ. ναῶν καὶ ἐφημερίων», τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 536)1945 «περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου κλπ.», τὸ ἄρθρον, 28 τοῦ ἀναγ. νόμου 540)1945 «περὶ ἐκκλησ. ἐκπαιδεύσεως», καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 83719 καὶ ἀπὸ 7-10-1946 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικῶν ἐφημερίων τοῦ ἐν Γραμματεῖα Δάκκας—Παξῶν ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ὑπαντιῆς τοῦ Χριστοῦ ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 48 τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὁριζόμενα πιστοποιητικά, ἵνα ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας. Περισσότερας πληροφορίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι προσερχόμενοι εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 4 Νοεμβρίου 1948.

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθόδιοϲ

Ἱ. Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κάτω Παναγίας (Κυλλήνης), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἐν λόγῳ θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυσιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Πύργῳ τῇ 29ῃ Νοεμβρίου 1948.

† Ὁ Ἡλείας Γερμανὸς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων 1) Βυτινεϊκῶν ἁγ. Ἰωάννου (Λετρίνων), 2) Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Δίβρης, 3) ἁγίου Δημητρίου ἁγίου Ἰωάννου (Λετρίνων), 4) ἁγίου Ἀνδρέου—Μαζαράκη καὶ 5) ἁγίου Νικολάου—Σιμοπούλου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν μιᾶς τῶν ἐν λόγῳ θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυσιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Πύργῳ τῇ 29ῃ Νοεμβρίου 1948.

† Ὁ Ἡλείας Γερμανὸς

Ἱ. Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» Ἀν. Νόμου ὑπ' ἀριθ. 2200) 1940 καὶ τὰς μεταγενεστέρως τροποποιήσεις αὐτοῦ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ἐνορίας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Χαϊρωνείας τῆς ἐπαρχίας Λεβαδείας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ρηθέντος νόμου ὁριζόμενα πιστοποιητικά προσόντων. Ἐν Λεβαδίᾳ τῇ 19 Δεκεμβρίου 1948.

† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Πολύκαρπος

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ι. Ναῶν	Δρχ. 12.000
Φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν Ἰσρατικῶν	
Σχολῶν	6.000
Ἐξωτερικοῦ	Δολλ. 6
Τιμὴ ἐκάστου φύλλου	Δρχ. 1.000
Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων:	
1) διὰ μόνην θέσιν	5.000
2) διὰ πλείονας τῆς μιᾶς ἐν τῇ αὐτῇ	
Προκηρύξει ἐκάστη πρὸς δραχμὰς	3.000
Οὐδέμια Προκηρύξεις θὰ δημοσιεύσονται μὴ συνοδουμένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς.	
Αἱ συνδρομαὶ προκαταβάλλονται.	

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Ξάνθης ΙΩΑΚΕΙΜ

† Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΪΣΗΣ

Ἐν Ἀθῆναις τόποις «Φοῖνικος» Λεοννάτου 4